

ในการจัดพิมพ์สมุดไตรปิฎกฉบับพิมพ์
พจนกิจ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๒

"ความสงบเป็นสุขยิ่งหนอ!"
ขณะที่คิดถึงธรรมะลึกลับยิ่งมีสาระหมด เพียงหนึ่ง
ก็ทรงพลังเกิดอานุภาพที่ยิ่งใหญ่ใจไม่เห็น
มีอะไรเป็นแก่นสารมันคง ผ่านภาววิปริตดวงใจ
ล้มตมหายไปทุกๆขณะ ทำให้รู้สึกมือห้อย
มีลอยวางเป็นดั่งลาวไม่จับไปพัวพันรักใคร่ซุ่ม
ซึ่งติดตัวอยู่ในอารมณ์ใดๆ ขณะนั้นตาใจมา
คล้ายซึมซับไปดั่งเป็นพลังลึกลับอยู่ภายใน
เป็น สัจธรรมธรรม ก็ได้อาตรับอยู่ทุกวันนี้
จอมพระพนมมณีศกตภาวุดลัคน้องพุทธคุณ
จุมมิตตฤกษ์

พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต

ประวัติ เจ้าคุณนรฯ ธมมวิตกโก กิกขุ

วัดเทพศิรินทราวาสราชวรวิหาร

☀ คิกฤทธิรสดุดี

ผมเพิ่งได้ทราบข่าวเดี๋ยวนี้อเองว่า พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต ได้มรณภาพเสียแล้วที่
วัดเทพศิรินทร์ เมื่อวันที่ 8 ม.ค 14 เมื่อเวลาหลังเพลแล้วเล็กน้อย นามฉายาของท่านคือ
ธมมวิตกโกกิกขุ ความจริงพระภิกษุมรณภาพเพียงรูปเดียวเมื่ออายุท่านได้ 74 ปี ไม่น่าจะ
เป็นเรื่องที่ตื่นเต้นอะไรนัก แต่บังเอิญชีวิตของท่าน และการปฏิบัติธรรมของท่านในกิกขุ
ภาวะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และเป็นเครื่องชี้ให้เห็นธรรมอันดีที่ควรส่งเสริมบางอย่าง ผมจึง
เขียนถึงท่านไว้ในที่นี้ ผมเคยรู้จักเจ้าคุณนรรัตนฯ เมื่อผมยังเป็นเด็กเล็กคิดดูเดี๋ยวนี้อก็เห็นจะ
ห้าสิบกว่าปีมาแล้ว ตอนนั้นท่านอายุ 20 กว่า เป็นพระยาและได้สายสะพายแล้วด้วย

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ พ.ศ. 2528

ท่านรับราชการมหาดเล็กหลวง และมีตำแหน่งเป็นต้นห้องพระบรรทมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวหน้าที่ของท่านคืออยู่รับใช้ ใกล้ชิดพระองค์ในที่รโหฐาน และเป็นผู้บังคับบัญชามหาดเล็กห้องพระบรรทมคนอื่น ๆ ซึ่งมีอยู่หลายคน

เจ้าคุณนรรัตนฯ สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนข้าราชการพลเรือนที่หอวัง ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเรียนสำเร็จแล้วก็ต้องไปรับราชการในกรมมหาดเล็กเพื่อศึกษาราชการตามระเบียบ ก่อนที่จะไปรับราชการกรมกองอื่น ๆ แต่เจ้าคุณนรรัตนฯ ติดอยู่ที่กรมมหาดเล็กและอยู่ที่ห้องพระบรรทมอยู่จนตลอดรัชกาล

ความจำของเด็ก ๆ ซึ่งบัดนี้แก่แล้วจะต้องกระจัดกระจาย เป็นธรรมดา ต่อไปนี้เป็นเรื่องที่ผมนึกออกเกี่ยวกับเจ้าคุณนรรัตนฯ

ครั้งหนึ่งเห็นท่านกำลังติดพระตรากับฉลองพระองค์ ซึ่งสวมไว้กับหุ่นช่างตัดเสื้อ ท่านติดจนเสร็จแล้วท่านก็ถอยออกมา นั่งดูอยู่นาน ไม่พูดจากับใคร

อีกครั้งหนึ่งเห็นท่านนั่งชุนกางเกงจีนเก่า ๆ ของใครอยู่ เสือกเข้าไปถามท่านตามวิสัยของเด็กทะเลาะกันว่า ท่านชุนกางเกงของท่านเองหรือ ท่านบอกให้ผมลงกราบกางเกงที่ท่านกำลังชุนอยู่นั้น แล้ว บอกว่าเป็นพระสนับเพลาเงินของพระเจ้าอยู่หัว แล้วท่านก็บ่นอุบอิบอยู่ในคอว่า “เป็นถึงเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน แต่ก็ชอบนุ่งกางเกงขาด ๆ เก่า ๆ หาใหม่ให้ก็ไม่เอา ครั้นจะปล่อยให้ชุนกางเกงขาด ก็ขายหน้าเขา”

จำได้ว่าเวลาท่านพูดกับเด็ก อย่างผมแล้วท่านใช้วาจาหยาบคายสิ้นดี พูดถึงกูไม่เว้นแต่ละคำ แต่ท่านมีทอफीแจก เด็กก็เมียงเข้าไปบ่อย ๆ เด็กที่วิ่งอยู่ๆ อยู่ในวังสมัยนั้นมีมาก และบางคน (อย่างผม) ก็เป็นเด็กที่ชุกชนขนาดเหลือขอจริง ๆ ทีเดียว บางครั้งเข้าไปชุกชนใกล้ที่ประทับจนถูกกริ้วต้องพระราชอาญา มีรับสั่งให้เจ้าคุณนรรัตนฯ เอาไปตีเสียให้เซ็ด เจ้าคุณนรรัตนฯ ก็ลากตัวเข้าไปในห้องซึ่งอยู่ใกล้ที่ประทับ แล้วเอาไม้เรียวซึ่งเตรียมไว้ มาหวดซ้ายป่ายขวาลงไปกับเก้าอี้บ้าง กระดานบ้างให้มีเสียงดัง เด็กที่ไม่รู้เคล็ดก็อ้าปากค้าง นั่งดูเฉย ท่านก็ชี้หน้าบอกว่า “ร้องให้ดัง ๆ นะมึง ไม่ร้อง พ่อตีตายจริง ๆ ด้วยเอ้า” เด็กก็ร้องจ้าขึ้นมา และก็จะได้ยินพระสุรเสียงดังมาจากที่ประทับทันที “พอที่ ข้าสั่งให้ตีสั่งสอนมันเพียงหลาบจำ เอ็งตีลูกเขาอย่างกับตีวัวตีควาย ลูกเขาตายไปข้าจะเอาที่ไหนไปใช้เขา” เจ้าคุณนรรัตนฯ ก็กระซิบบอกเด็กว่า “โหมละ!” เด็กก็ฟันพระราชอาญาเพียงแค่นี้ และความรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณา ก็จะติดอยู่ในตัวในใจตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ไม่มีวันที่จะลืมเลือนได้

ในงานถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าคุณนรรัตนฯ ได้อุปสมบทหน้าพระเพลิง อย่างที่สามัญชนเรียกว่า บวชน้ำไฟ และท่านได้ครองสมณเพศตลอดมาจนถึงมรณภาพ เป็นเวลา 46 ปีเต็ม

☀️ สีสิบหกปีแห่งความกตัญญู อันมั่นคง หาที่เปรียบได้ยาก

ความจริงเมื่อเสด็จสวรรคตนั้น เจ้าคุณนรรัตน์ฯ มีทั้งฐานะ ทั้งทรัพย์ และโอกาสที่จะหาความเจริญในโลกต่อไปอย่างพร้อมมูล ในทางชีวิตครอบครัวท่านก็มีคู่หมั้นอยู่แล้ว แต่ท่านก็ได้สละสิ่งเหล่านี้ ทั้งหมดออกอุปสมบท และอยู่ในสมณเพศตลอดชีวิตเพื่อถวายพระราชกุศล แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งมีพระคุณแก่ท่าน นับว่าเป็นตัวอย่างแห่งความกตัญญูซึ่งควรจะจารึกไว้

เมื่ออยู่ในสมณเพศนั้น เจ้าคุณนรรัตน์ฯ ฉันทอาหารวันละหนเท่านั้น อาหารที่ท่านฉัน มีข้าวสุก มะพร้าว ก๋วยเตี๋ยว แกลื้อ มะนาว และ ใบฝรั่ง ท่านลงไปโบสถ์ทำวัตรเช้าและเย็น วันละสองครั้ง ไม่เคยขาด จนมรณภาพ ดูเหมือนจะขาดอยู่ครั้งหนึ่ง เมื่อเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ญาณวรเถระ ขณะที่ท่านยังมีชีวิต และเป็นเจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทร์อยู่สั่งให้อยู่ที่กุฏิ เพราะท่านอาพาธ

ท่านเป็นพระที่สงบสงัดจากโลกแล้ว ไม่เคยโด่งดัง แม้แต่ธรรมที่ท่านได้แสดงไว้ เมื่อพิมพ์แล้วได้เป็นสมุดเล่มเล็ก ๆ มีความเพียง 22 หน้ากระดาษ และแบ่งออกเป็นเรื่องสั้น ๆ ได้เพียง 8 บท บทที่ 7 นั้นมีเพียงเท่านี้ แต่ก็ขอให้ท่านอ่านเอาเองเถิดว่า เป็นความจริงเพียงไร และน่าประทับใจเพียงไร

อานุภาพไตรสิกขา

คือ

ศีล สมาธิ ปัญญา

ด้วยอานุภาพของไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา นี้แล จึงชนะข้าศึก คือ กิเลสอย่างหยาบ
อย่างกลาง และ อย่างละเอียด

ชนะความหยาบคาย ซึ่งเป็นกิเลสอย่างหยาบที่ล่วงทางกาย วาจาได้ด้วยศีล

ชนะความยินดียินร้ายและ หลงรัก หลงชังเป็นกิเลสอย่างกลางที่เกิดในใจได้ด้วยสมาธิ

ชนะความเข้าใจ รู้ผิด เห็น ผิดจากความเป็นจริงของสังขาร ซึ่งเป็นกิเลสอย่างละเอียดได้ด้วย
ปัญญา

ผู้ใดศึกษาและปฏิบัติตาม ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา นี้โดยพร้อมมูล บริบูรณ์สมบูรณ์
แล้ว ผู้นำจึงเป็นผู้พ้นจากทุกข์ ทั้งปวงได้เป็นแน่นอน ไม่ต้องสงสัยเลย!

เพราะฉะนั้น จึงควรสนใจ เอาใจใส่ ตั้งใจศึกษา และปฏิบัติตามไตรสิกขา คือศีล สมาธิ
ปัญญานี้ ทุกเมื่อเทอญ

ครั้งหนึ่งผู้คนเขาไปลือว่า ท่านสำเร็จพระอรหันต์แล้ว ผมพบท่านโดยบังเอิญที่วัดเทพศิรินทร์ ก็เข้าไปกราบท่าน แล้วกราบเรียนถามท่านว่า เขาลือกันว่าได้ทำสำเร็จ เป็นพระอรหันต์แล้ว จริงหรือครับ ท่านดึงหูผมเข้าไปใกล้ ๆ แล้ว กระซิบว่า “ไอ้บ้า”

อริยสงฆ์

ทุกวันนี้เมื่อเอ่ยถึง “เจ้าคุณนรรัตน” หรือที่นิยมเรียกกันสั้นๆ ว่า “เจ้าคุณนรฯ” ซึ่งมีนามฉายา ว่า “ธมฺมวิทกโก” แล้ว วงการพุทธศาสนิกชนในเมืองไทยยอมรับกันว่าท่านเป็น “สงฆ์” อย่างแท้จริง “อริยสงฆ์” ด้วย มิใช่เป็นแต่เพียง “สมมติสงฆ์” อย่างที่เห็นกันอยู่ ดาษตินทั่วไปในยุคนี้

จนถึงกับมีบุคคลมากมาย เชื่อกันอย่างสนิทใจว่าท่านสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ปฏิปทาและการปฏิบัติของท่านนั้น มั่นคงและเด็ดเดี่ยวเป็นยิ่งนัก ท่านเป็น “สมณะ” ที่เคร่งครัดต่อศีลาจารวัตรเป็นอย่างยิ่ง เป็นผู้สะอาด บริสุทธิ์ปราศจากมลทินต่างพร้อยด้วยประการทั้งปวง ทั้งกายและใจ ทั้งภายในและภายนอก เป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง และปฏิบัติชอบ เป็นเนืองนาคบุญของโลก เป็นผู้ควรแก่การเคารพนบไหว้อย่างแท้จริงของสาธุชนทั้งหลาย เป็นการยากที่จะหาพระ ภิกษุรูปใด ไม่ว่าในอดีตหรือปัจจุบัน ไม่ว่าในอาณาจักรสงฆ์ไทยเรา หรือในวงการสงฆ์นานาชาติที่จะปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ครบถ้วนตามวินัยบัญญัติอย่างเคร่งครัด เด็ดเดี่ยวเสมอต้นเสมอปลายอย่างท่านได้ วัตรปฏิบัติทั้งหลายทั้งปวงของท่านนั้น ล้วนเป็นไปเพื่อความหลุดพ้นจาก “โลกียะ” มุ่งตรงต่อ “โลกุตตระ” อย่างแท้จริง ซึ่งแตกต่างห่างไกลจากการประพฤติปฏิบัติของพระภิกษุสงฆ์ทั่วไปในยุคนี้โดยสิ้นเชิง นับว่าท่านเป็นบุคคลที่หาได้ยากยิ่งในโลก

พระสังฆราชไก่อเถื่อน

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต)

หลวงพ่อกุซ

ท่านผู้ใหญ่ท่านหนึ่งซึ่งเคยบวชอยู่ในวัดเทพศิรินทราวาส และเคยอยู่ใกล้ชิดกับเจ้าคุณนรรัตนมาพอสมควร ถึงกับกล่าวว่า ถ้าหากพระพุทธรองค์ยังทรงดำรงพระชนม์อยู่มาจนถึงบัดนี้ ก็คงจะต้องประทานประกาศนียบัตรในการประพฤติปฏิบัติเป็นเอก ให้แก่ท่านเจ้าคุณนรรัตนเป็นแน่แท้ ท่านเจ้าคุณนรรัตน เป็นอัจฉริยบุคคล ผู้ทรงไว้ซึ่งความเป็นอัจฉริยภาพอย่างแท้จริง นอกเหนือไปจากการประพฤติปฏิบัติที่มั่นคงเด็ดเดี่ยวสม่ำเสมอ และมีความทรงจำที่แม่นยำอย่างน่ามหัศจรรย์แล้ว ยังมีดวงจิตที่ ทรงพลังอย่างมหาศาลอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากท่านใช้อำนาจจิตต่อสู้ผจญกับอสรพิษ และโรคร้าย โดยมีต้องใช้หยูกยาใด ๆ ดังเช่นคนทั้งหลาย จนปรากฏผลเป็นที่น่าอัศจรรย์อย่างยิ่ง

ชื่อเสียงเกียรติคุณของท่านเจ้าคุณนรรัตน จักเป็นที่กึกก้องขจรไกล เป็นที่กล่าวขวัญสรรเสริญติดปากชาวพุทธในเมืองไทยอยู่ต่อไปอีกนานเท่านาน ตราบใดที่พระพุทธศาสนายังสถิตสถาพรดำรงคงอยู่คู่ไทย ตราบนั้นนาม “เจ้าคุณนรรัตนฯ” อันเป็นมหามงคลนาม ก็จักยังคงความศักดิ์สิทธิ์ ติดตรึงอยู่ในดวงใจของชาวพุทธในเมืองไทย ตราบชั่วนิรันดร์กาล

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ ญาณวโร)

ไม่แพ้พระเถระผู้ทรงวิทยาคมและทรงคุณธรรมเป็นพิเศษรูปใด ๆ ในอดีต เป็นต้นว่าสมเด็จพระสังฆราชโกเถื่อน สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) หลวงพ่อศุข วัดมะขามเฒ่า ฯลฯ

☀ มงคลสูตร

พระเถระผู้ทรงคุณธรรมเป็นพิเศษในอดีตส่วนใหญ่ เมื่อจะถือกำหนดในครภโยมมารดานั้น มักจะสำแดงนิมิตให้ปรากฏแก่โยมบิดาและโยมมารดาต่าง ๆ กัน เป็นต้นว่า

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ญาณวโรเถระ) อดีต เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส องค์สำคัญยิ่ง ซึ่งเป็นสมเด็จพระอุปัชฌาย์ของท่านธมมวิตกโก และเชื่อกันว่าท่านเป็นพระอรียบุคคลรูปหนึ่งนั้น เมื่อปีที่ท่านจะเกิด โยมบิดาก็ฝันไปว่ามีผู้นำช้างเผือกมาให้ หรือเมื่อตอนที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) แต่ครั้งยังเป็นสามเณร จะย้ายเข้าไปอยู่วัดระฆังโฆสิตาราม เพื่อศึกษา

เจ้าคุณนรฯ ธมมวิตกโก ภิกขุ

พระปริยัติธรรมนั้นก็เล่ากันว่าพระอาจารย์ของท่านฝันในคืนวันที่ท่านจะไปถึง ว่ามีช้างเผือกเชือกหนึ่งเข้าไปกินคัมภีร์พระไตรปิฎกในตู้จนหมด ฯลฯ โดยเหตุที่เคยมีเรื่องราวเล่ากันมาดังกล่าวนี้ จึงทำให้ผู้เขียนสนใจสืบถามนิมิตเมื่อตอนที่ท่านธมมวิตกโกจะถือกำเนิดอยู่เหมือนกัน เพื่อจะได้ “เกร็ด” ประวัติตอนสำคัญของท่านมาเผยแพร่ แต่ก็มีได้ความกระจ่างแต่อย่างใด

เคยมีผู้สนใจซักถามโยมบิดาของท่าน (พระนรราชภักดี ตรีทอง จินตยานนท์) ว่าประพจน์ติด เช่นไร สวดมนต์อย่างไร ท่องคาถาบทไหน ฯลฯ จึงได้มีบุตรที่ดี (หมายถึงท่านธมมวิตกโก) เช่นนี้ โยมบิดาของท่านก็ได้ตอบไปว่า เห็นจะเป็นด้วยเหตุที่ท่านได้ใส่ใจภาวนา สวดพระคาถามงคลสูตรอยู่เสมอ นั่นเอง อันพระคาถามงคลสูตรนี้ ตัวท่านธมมวิตกโกเอง ก็นิยมท่องบ่นเจริญภาวนาอยู่เสมอเช่นกัน ตลอดทั้งได้แนะนำผู้ใกล้ชิดบางคน เช่น คู่หมั้นของท่าน ให้หมั่นสวดภาวนาทุกวัน ทั้งเวลาเช้าตื่นนอน และเวลาค่ำก่อนเข้านอน โดยท่านได้ให้ อรรถาธิบายว่า “มงคลคาถานี้ เป็นพระสูตรที่คัดมาจากพระไตรปิฎก ผู้ใด เล่าบ่นหรือสวดและปฏิบัติตาม ย่อมเป็นสิริมงคลอันประเสริฐ จึงเรียกว่า คาถามงคลสูตร”

รัชกาลที่ 6 ทรงถ่ายภาพ เมื่อครั้งเสด็จประพาสปีนัง (พระยานรรัตนราชมานิต จากขวาลำดับที่ 3)

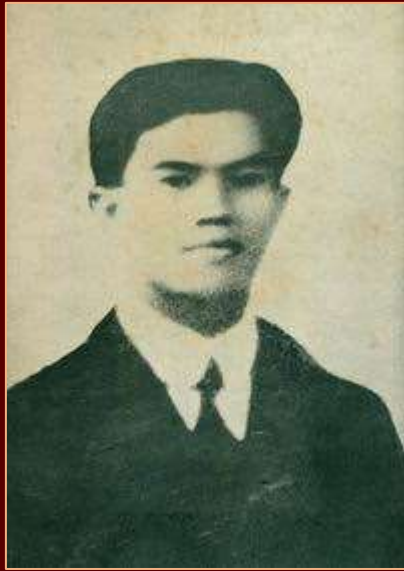
☀️ กำเนิด

ท่านธมมวิทกุโภภิกขุ หรือ พระยานรรัตนราชมานิต มีนาม เดิมว่า ตริัก จินตยานนท์ ท่านเกิดเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2440 ตรงกับวันเสาร์ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ปีระกา ซึ่งวันนั้น เป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา คือ เป็นวันมาฆบูชา ท่านเกิดเมื่อเวลา 07.40 น. ท่านเล่าว่า เมื่อก่อนที่ท่านจะเกิด โยมแม่ของท่านได้ออกมาตักบาตรตามปกติ พอตักบาตรพระองค์สุดท้ายเสร็จ ก็เริ่มเจ็บท้องจึงกลับขึ้นบ้าน สักครูก็คลอด และเป็นการคลอดง่ายมากทั้งที่ท่านเป็นบุตรคนแรกของโยมแม่ ท่านบอกอย่างขำ ๆ ว่า “อาตมาไม่ได้ทำให้โยมแม่เจ็บนาน” ท่านเกิดที่บ้านไถลั่ววัดโสมนัส ท่านเป็นบุตรคนแรกของ พระนรราชภัคดี (ตรอง จินตยานนท์) และนางนรราชภัคดี (พุก จินตยานนท์) ท่านมีน้องเป็นชาย 2 คน และหญิง 2 คน น้องของ ท่านถึงแก่กรรมเมื่อยังเยาว์สองคน เป็น 1 และหญิง 1

☀️ วัยศึกษา

เมื่อโตขึ้นก็ได้เข้าเรียนชั้นประถมที่วัดโสมนัส และมาต่อชั้นมัธยมที่โรงเรียนวัดเบญจมบพิตร เมื่อตอนจะจบชั้นมัธยม ท่านสอบได้ที่ 1 ของสนามสอบ การสอบในสนามสอบนี้เป็นการสอบรวมกันหลายโรงเรียน โดยข้อสอบเดียวกัน ฉะนั้น อาจกล่าวได้ว่าท่านสอบได้เป็นที่ 1 ของประเทศไทยในสมัยของท่าน เมื่อท่านจบจากโรงเรียนมัธยมแล้ว ท่านตั้งใจจะเรียนวิชาแพทย์ต่อเพราะท่านสนใจวิชานี้มาก เห็นว่าเป็นประโยชน์ที่จะเกื้อกูลต่อผู้ที่ต้องทุกข์เวทนาเกี่ยวกับการป่วยเจ็บ แต่โยมพ่อเป็นนักปกครอง อยากจะให้ท่านได้เป็นนักปกครองตาม จึงให้ท่านเรียนวิชาการปกครองเพื่อจะสืบตระกูล ต่อไป เมื่อโยมพ่อปรารถนาเช่นนั้นท่านก็ตามใจโดยไปเข้าเรียน โรงเรียนข้าราชการพลเรือน ในสมัยนั้น โรงเรียนนี้ท่านเล่าว่า อยู่ในวังหลวง ท่านได้เรียนวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เมื่อท่านเรียนอยู่ปีสุดท้าย โรงเรียนนี้ย้ายมาอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปัจจุบัน และท่านก็จบในปีนั้น นับเป็นบัณฑิตจุฬารุ่นแรก และดู

เหมือนท่านจะสอบได้ที่ 1 อีกด้วย ท่านนิยมความเป็นหนึ่ง ท่านบอกว่าในชีวิตของคนเรา ถ้าทำอะไรให้เป็นหนึ่งแล้วมักจะดีเสมอ เมื่อจะทำงาน หรือทำอะไรก็ต้องทำใจให้เป็นหนึ่งมุ่งอยู่ในงานนั้นจนสำเร็จ แม้การทำสมาธิ ก็คือการทำจิตให้เป็นหนึ่ง คือเอกัคตา

สุราชสำนัก

เมื่อท่านจบการศึกษาจากโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ได้รับประกาศนียบัตรในวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในสมัยนั้นแล้ว ได้มีการซ่อมรบเสือป่าที่ค่ายหลวงอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี (ท่านบอกว่าเมื่อสมัยนั้นเป็นเขตจังหวัดกาญจนบุรี) ท่านในฐานะเสือป่าได้เข้าร่วมซ่อมรบครั้งนี้ด้วย ท่านได้รับหน้าที่ให้เป็นคนส่งข่าว โดยมีรถจักรยานยนต์เป็นพาหนะและการซ่อมรบครั้งนี้เอง ได้เปลี่ยนแปลงชีวิตของท่านอย่างมากมาย จากความตั้งใจที่จะเป็นข้าราชการฝ่ายปกครอง มาเป็นข้าราชการสำนัก โดยที่ท่านไม่เคยฝึกฝนมาก่อน เนื่องจากขณะนั้นท่านมีรูปร่างแบบบาง ลั่นเกล้าฯ รัชกาลที่ 6 จึงได้รับสั่งถามว่า ตัวเล็ก ๆ อย่างนี้ถ้า นำข่าวไปแล้วถูกข้าศึกดักทำร้ายจะสู้ไหวหรือ ซึ่งท่านก็กราบบังคมทูลว่า ต้องลองสู้กันดูก่อน ส่วนจะสู้ไหวหรือไม่นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง จากคำกราบบังคมทูลนี้ ปรากฏว่าลั่นเกล้าฯ รัชกาลที่ 6 ทรงพอพระราชหฤทัยมาก

เมื่อซ่อมรถเสร็จได้มีการเลี้ยงเนื่องในการซ่อมรถครั้งนี้ และลั่นเกล้าฯ ได้โปรดให้รับใช้
ใกล้เคียง และได้รับสั่งชวนให้ไปรับราชการในวังก่อน เมื่ออายุมากกว่านี้ จะออกมารับ
ราชการฝ่ายปกครองก็จะโปรดให้เป็นเทศาฯ เสียทีเดียว เมื่อท่านเห็นว่าพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรงให้โอกาสเช่นนี้แล้ว จึงกราบบังคมทูลว่า แล้วแต่จะทรงโปรด ฉะนั้น เมื่อเสร็จ
การซ่อมรถท่านก็ตามเสด็จเข้าไปอยู่ในวังเลย

☀️ อภัยทาน

ท่านเล่าว่าชีวิตของท่าน ระยะเวลาแรกที่เข้าไปอยู่ในวังนั้น ท่านถูกตั้งข้อรังเกียจจากชาววังสมัย
นั้น ใคร ๆ ก็ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเด็กเลี้ยงควาย ถึงกับให้มารับใช้
อย่างใกล้ชิด เป็นเหตุให้ถูกกลั่นแกล้งต่างๆ นานา เช่น เมื่อเข้าเวรก็มีคนเอาน้ำมาราดที่นอน
ของท่าน เมื่อกลับมาท่านก็นอนไม่ได้เพราะที่นอนชุ่มน้ำหมด ท่านก็อดทนไม่ปริปากบ่น หรือ
บอกกับใครถึงการที่ถูกกลั่นแกล้งนี้ แต่การกลั่นแกล้งเช่นนี้ก็ไม่ได้หยุด ท่านจึงหาวิธีแก้ไข โดย
ไม่นอนบนที่นอน รื้อที่นอนทิ้ง แล้วนอนบนเหล็กแทน ที่ว่านอนบนเหล็กนี้ เพราะเตียงที่ใช้
นอนทำด้วยเหล็กและที่พื้นเตียงก็เป็นเหล็กเส้นพาดไปมา ส่วนหมอนก็ไม่ใช้ เมื่อท่านทำ

ล้นเกล้า รัชกาลที่ 6 ในชุดร่วมฝึกเสือป่า

เช่นนี้ก็ไม่มีใครมาแกล้งได้ ท่านบอกว่าท่านรู้ว่าใครมาแกล้ง แต่ท่านก็ไม่ว่าอะไร แม้เมื่อท่านขึ้นมาเป็นเจ้ากรมห้องพระบรมมหาราชวัง กลุ่มที่แกล้งท่านกลับมาอยู่ใต้บังคับบัญชา ท่านก็ไม่เคยคิดจะแก้แค้นแต่อย่างใด ท่านให้อภัยทุกคน การให้อภัยท่านนี้ ทางพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นการทำทานอย่างสูงสุด

☀️ แดกฉาน

เมื่อท่านธมมวิทุกโก ได้เข้ารับราชการแล้ว ท่านก็ขวนขวายหาวิชาความรู้เพิ่มเติม เพื่อจะได้รับราชการสนองคุณได้อย่างไม่มีข้อบกพร่อง ท่านได้จ้างครูสอนภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส จนสามารถใช้ภาษาทั้งสองนี้ได้ดี ท่านได้เรียนวิชามวยไทย ฟันดาบ และยูโด โดยท่านจ้างครูที่ชำนาญในวิชานี้มาสอนแต่ละวิชาเลยทีละวิชา และท่านได้ศึกษาวิชาต่อสู้นี้จนแคล่วคล่อง ในกระบวนการต่อสู้ต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา นอกจากนี้ท่านยังสนใจวิชาโหราศาสตร์ โดยเฉพาะ

การดูลายมือ การดูลักษณะ ซึ่งปรากฏว่าท่านสามารถทายลายมือได้แม่นยำมาก ด้วยความสนใจในวิชานี้ ท่านเคยขอเจ้าคุณพัสดีฯ เข้าไปดูลายมือนักโทษที่จะถูกประหารชีวิต เพื่อเป็นการศึกษาและยืนยันความมืออยู่จริงของวิชานี้ ยังมีอีกวิชาหนึ่งที่ท่านสนใจเป็นพิเศษเช่นกัน คือวิชาโหราศาสตร์ และด้วยวิชานี้สามารถเปลี่ยนแปลงร่างกายท่านจากแบบบางมาเป็นลำสันแข็งแรง เนื่องจากท่านสนใจวิชาแพทย์มาแต่เด็ก เมื่อมารับราชการท่านก็ได้ละทิ้งความสนใจนี้ ท่านเล่าว่าท่านได้ขอท่านเจ้าคุณแพทย์พงศาฯ ผ่าศพดูด้วยตนเองเพื่อการศึกษา จนกระทั่งเจ้าคุณแพทย์พงศาฯ มอบกุญแจห้องเก็บศพให้

จากการผ่าศพนี้ ทำให้ท่านมีความรู้ทางกายวิภาคอย่างแตกฉาน และด้วยความรู้นี้ท่านสามารถบรรเทาอาการทุกข์เวทนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ ท่านได้เล่าให้ฟังว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประชวรและได้รับการผ่าตัดพระอ้นตะ (ลำไส้) และหลังจากการผ่าตัดนั้นแล้ว เมื่อเสร็จจากการเสวยพระกระยาหารเกือบทุกครั้งจะปรากฏว่าพระกระยาหารที่เสวยนั้นจะไปติดพระอ้นตะตรงที่ผ่าตัดนั้น ทำให้ประชวรทรมานมาก ท่านต้องช่วยด้วยการเอามือนวดไปตามพระอ้นตะ และค่อย ๆ ดันให้พระกระยาหารที่ติดอยู่ตรงช่วงนั้นเลื่อนเลยไปก็จะหายประชวร ซึ่งไม่มีใครทำถวายได้เลย นอกจากท่านเพียงคนเดียว

คนเป็นคนตาย

ท่านธมมวิทกโก มีปกตินิสัยชอบความสงบ ท่านชอบคนตาย ท่านบอกว่าคนตายให้แต่ความดีงาม ทำให้ใจให้สงบ เพราะเมื่อเห็นแล้วก็เหมือนเครื่องเตือนสติว่า ตัวเราก็ต้องตายเช่นนั้นไม่ช้าก็เร็ว นอกจากนี้คนตายยังให้ความรู้เป็นอาจารย์ทางแพทย์ได้อีกด้วย ไม่เหมือนคนเป็น ซึ่งอาจ

รูปหมู่ราชของครักษ์ (รัชกาลที่ 6) เลือป่าม้าหลวง รอ.

มีคุณและโทษ ถ้าพบคนเลวก็มีแต่โทษ มีแต่ความลำบากใจไม่รู้จักหยุด ฉะนั้นด้วยวิสัยนี้ ถ้าตามเสด็จไปบางปะอินครั้งใด ท่านจะ ต้องไปนั่งในป่าช้าเสมอ เมื่อลั่นเกล้าฯ รัชกาลที่ 6 ต้องการตัว ท่านจะรับสั่งให้คนไปตามที่ป่าช้า ท่านไม่นิยมความสนุกสนาน แต่กระนั้นท่านก็บอกว่า ท่านสามารถเล่นโยนและละครได้ ท่านเคยแสดงเป็นทั้งตัวพระและตัวนางหน้าพระที่นั่ง และแสดงได้ดีจนได้รับการยกย่องในสมัยนั้น

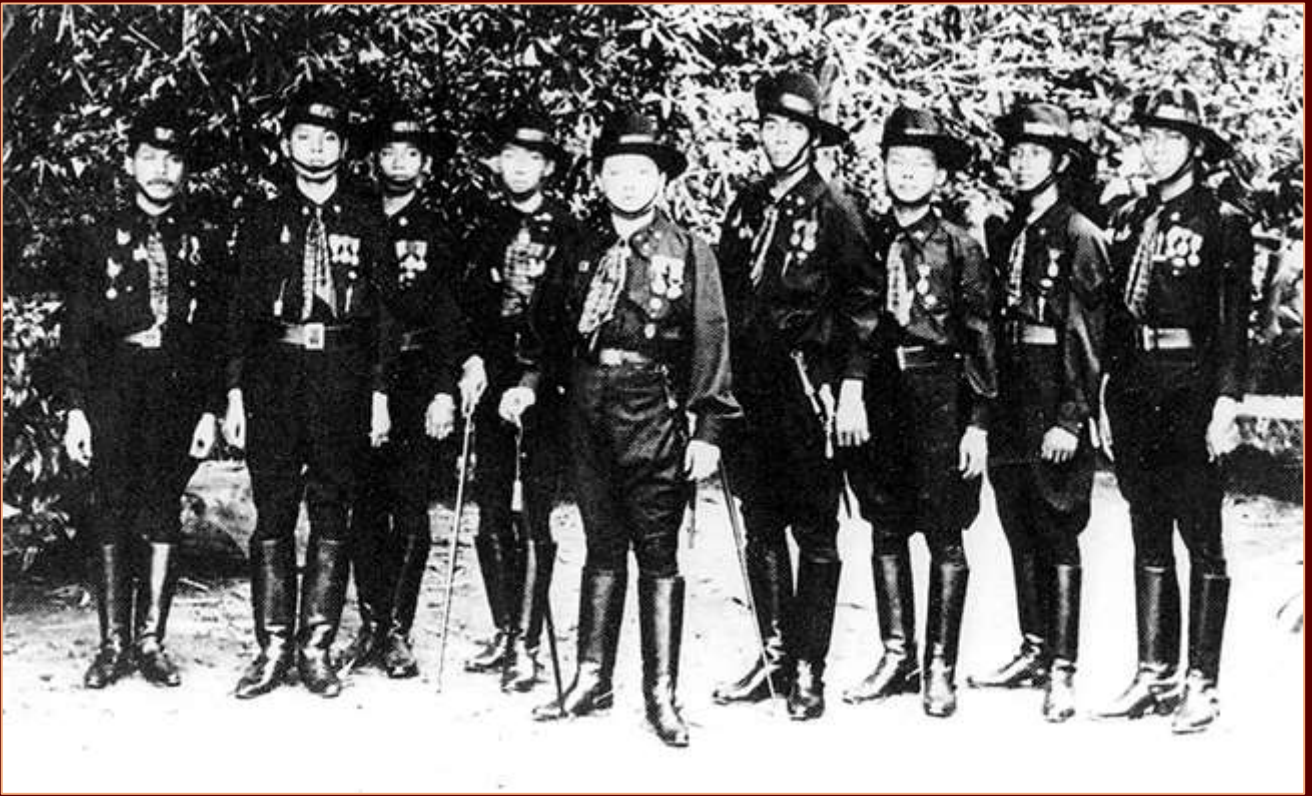
☀️ จงรักและภักดี

ความสัมพันธ์ระหว่างพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 กับท่านธรมวิตก โภ แต่ครั้งยังรับราชการ เป็นมหาดเล็กห้องพระบรรทม ในนามบรรดาศักดิ์พระยานรรัตนราชมานิตนั้น เป็นไปอย่างใกล้ชิดสนิทแนบยิ่ง ตำแหน่งเจ้ากรมห้องที่พระบรรทมหรือมหาดเล็กต้นห้อง พระบรรทม ตลอดกระทั่งการได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้เป็นถึงพระยาพานทอง ตั้งแต่อายุเพียง 25 ปี และราชทินนามที่ว่า “**นรรัตนราชมานิต**” อันแปลอย่างง่าย ๆ ได้ว่า “**คนดีที่มีพระเจ้าแผ่นดินทรงยกย่อง**” นั้น ย่อมเป็นพยานยืนยันอย่างดี ถึงความไว้วางพระราชหฤทัย และความยกย่องให้เกียรติเพียงใด ขององค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่มีต่อพระยานรรัตนราชมานิต ตั้งแต่ยังเยาว์วัย แต่พระยานรรัตนราชมานิต ได้มีความวิริยะอุตสาหะ ตั้งใจ ปฏิบัติหน้าที่สนองพระเดชพระคุณอย่างดีที่สุด ที่มีมนุษย์ในโลกนี้จักพึงกระทำได้ต่อผู้มีพระคุณแก่ตนตลอดทั้งความจงรักภักดี และ ความกตัญญูกตเวที ที่มีอยู่อย่างล้นพ้น จนสุดที่จะประมาณได้ ตลอดเวลาที่รับราชการประจำอยู่แต่ในเขตพระราชฐาน เป็นเวลานานเกือบ 10 ปีบริบูรณ์นั้น ท่านได้ตั้งหน้าอุทิศสาธุปฏิบัติหน้าที่ราชการสนองพระเดชพระคุณอย่างเต็มสติกำลัง และโดยสม่ำเสมอ ไม่รู้จักย่อท้อถอยหน้าที่อันใดที่บ่าวจักพึงปฏิบัติต่อกันาย เป็นต้นว่าตื่นก่อน นอนทีหลัง ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงานใหญ่ขึ้น นำพระคุณของนายไปสรรเสริญ ฯลฯ เหล่านี้ ท่านสามารถปฏิบัติได้โดยครบถ้วนบริบูรณ์ไม่มีขาดตกบกพร่องใด ๆ

เล่ากันว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตื่นพระบรรทมลืมพระเนตรขึ้นมาคราวใด เป็นต้องได้ทอดพระเนตรเห็นท่านหมอบเฝ้าคอยถวายอยู่งานแทบทุกครั้งไป ไม่ว่าจะงานหนักงานเบา งานจุกจิกหยุ่มหยมอย่างไร ท่านก็ ยินดีและเต็มใจปฏิบัติสนองพระ

เดชพระคุณ จนเป็นที่พึงพอพระราชหฤทัยแทบทุกกรณีไป กล่าวกันว่าตลอดเวลา 10 ปี ที่รับราชการสนองพระเดชพระคุณอยู่อย่างใกล้ชิดนั้น ท่านไม่เคยถูกกริ้วเลยแม้แต่ครั้งเดียว ทั้ง ๆ ที่โดยปกตินั้นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระอารมณ์ออกจะรุนแรง กริ้วง่ายและกริ้วอยู่เสมอ สำหรับบุคคลอื่น ๆ แต่สำหรับตัวท่านแล้ว กลับตรงกันข้าม จึงเป็นเรื่องที่สร้างความประหลาดใจ ให้แก่ผู้ที่ได้ทราบเรื่องนี้อยู่เสมอ โดยปกติมหาดเล็กห้องพระบรมมจะมีหน้าที่อยู่เวรถวายอยู่งานวันหนึ่ง แล้วว่างเว้นวันหนึ่ง สลับกันไป เพื่อจะได้มีเวลาเป็นของตัวเองบ้าง สำหรับจะได้พักผ่อนหรือทำธุรกิจส่วนตัว แต่สำหรับท่านแล้ว เล่ากันว่า แม้จะเป็นวันว่างเวร ท่านก็มักจะไม่ได้ไปไหน คงประจำอยู่แต่ในห้องพระบรมมแทบทุกวัน ไม่ว่าจะวันเช้าเวรหรือออกเวร หากมีธุระส่วนตัวจะต้องออกมาข้างนอกเมื่อใด ก็จะใช้เวลาตอนเสด็จออกจากห้องพระบรมมแล้ว หรือเวลาเข้าที่พระบรมมแล้ว เท่านั้น อันงานในหน้าที่ของมหาดเล็กห้องพระบรมม นั้นว่าจุกจิกหยุ่มหยมมากมายพอดูทีเดียว เริ่มแต่พอเสด็จเข้าที่พระบรมม ก็จะต้องถวายอยู่งานนวด อยู่งานพัดเรื่อยไป จนกว่าจะทรงบรมมหลับ เวลาจะเสด็จพระราชดำเนินไปยังที่ใด ๆ ก็จะต้องทำหน้าที่แต่งพระองค์หรือควบคุมการแต่งพระองค์อย่างใกล้ชิด ร่วมกับพนักงานภูษามาลา คอยติดตามฉลองพระองค์ ฯลฯ บางครั้งท่านยังต้องซุนพระสนับเพลาจิ้นด้วยตนเองอีกด้วย นอกจากนี้ ก็ยังต้องคอยควบคุมดูแลเกี่ยวกับการเสวยพระกระยาหารเช้า และพระเครื่องว่างในเวลาที่ต้องพระราชประสงค์ รวมความว่า งานรับใช้ทุกอย่างภายในห้องพระบรมม นั้น อยู่ในหน้าที่ดูแลของท่านโดยตลอด

โดยปกติ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จะเสด็จ เข้าที่พระบรมมซึ่งส่วนใหญ่จะประทับประจำอยู่ ณ พระที่นั่งบรมพิมานเป็นเวลาราว 01.00 น. หรือบางทีก็จน 02.30 น.

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมาชิกเริ่มแรกของกองเสือป่า (จากซ้าย)

๑. นายหมู่ตรี พระยาเทพทวาราวดี (สาย ณ มหาชัย - พระยาบำเรอบริรักษ์) ผู้บังคับหมู่

๒. นายหมู่เอก นายวรกิจบรรหาร (พงษ์ สวัสดิ์ - ชูโต - พระยานุชิตชาญชัย) ผู้บังคับหมู่

๓. นายหมู่โท นายรองสนิท (กุหลาบ โกสุม - พระราชวรินทร์) ผู้บังคับหมู่

๔. นายกองโท นายชั้น หุ้มแพร (ม.ล.เพ็ญ พึ่งบุญ - เจ้าพระยารามราฆพ) ผู้บังคับหมวดที่ ๑ กองร้อยที่ ๑

๕. นายกองใหญ่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว นายกเสือป่า แทนผู้บังคับกองร้อยที่ ๑

๖. นายกองโท นายฉั่น หุ้มแพร (เทียบ อัครวิเศษ - พระยาศุภราชบดินทร์เสนาบดีเมือง) ผู้บังคับหมวดที่ ๒ กองร้อยที่ ๑

๗. นายหมู่เอก หม่อมเจ้าปิยะบุตร จักรพันธุ์ ผู้บังคับหมู่

๘. นายหมู่โท นายวรการบัญชา (ม.ร.ว.เป็ะ มาลากุล - พระยาชาติเดชอุดม) ผู้บังคับหมู่

๙. นายหมู่ตรี นายพินัยราชกิจ (เล็ก โกมารภัก - พระยาอัครบดีศรีสุรพาห) ผู้บังคับหมู่

ล่วงแล้ว และจะไปตื่นพระบรรทมเอา ราว 11.00-11.30 น. แล้วก็เสวยเครื่องเช้า ลำพัง พระองค์ที่เฝ้าข้างห้องพระบรรทม จากนั้นจึงจะเสด็จเข้าห้องทรงพระอักษร ทรง ปฏิบัติงานราชการแผ่นดิน และทรงปฏิบัติพระราชกิจต่าง ๆ ในระหว่างเวลาต่อจากนี้ไปแล้ว จึงจะมีเวลาพักผ่อนเอาแรง หรือทำธุรกิจส่วนตัวได้ รวมทั้งตระเตรียมวางแผนงานบางอย่าง ไว้ด้วย ตลอดเวลาที่ท่านรับราชการสนองพระเดชพระคุณอยู่ในวัง เป็นเวลาช้านานถึง 10 ปี นั้นท่านไม่เคยได้กลับมาอนที่บ้านเลย จะออกมาเยี่ยมเยียนบ้านได้บ้าง ก็เพียงชั่วคราวช่วยมา เท่านั้น และไม่เคยมีโอกาสดำเนินเที่ยวเตร่ที่ไหน ๆ เลย ไม่เคยได้ตามเสด็จไปในที่ใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะภาระงานในหน้าที่ของท่านนั้นปีบรัดอยู่ตลอดเวลา พอจะเสด็จไปคราวใด ท่านก็จะทำ หน้าที่ที่แต่งพระองค์โดยตลอด พอเสด็จกลับมาถึง ก็จะต้องรับหน้าที่คอยถอดฉลองพระองค์ อีก ซึ่งจะต้องกระทำกันอย่างเร่งรีบรวดเร็วและเรียบร้อยด้วย หลายคนต้องช่วยกันซูลมุน ภู่นวาย เพราะพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ทรงมีพระวรกายอวบอ้วน (ทรง พ่วงพี) จึงทรงเป็นบุคคลชนิดที่เรียกกันว่า ชี้อ่อนเอากการอยู่ที่เดียว กล่าวกันว่าพอเสด็จกลับ มาถึงเมื่อใด ก็จะต้องเปิดพัดลมถวายคราวละ 4-5 เครื่องพร้อม ๆ กัน แล้วก็ ช่วยกันระดม ถอดกระดุมฉลองพระองค์ ถอดถุงพระบาท ถอดพระบาทให้ทันพระราชหฤทัย ก็เมื่องานใน หน้าที่รัดตรึงอยู่อย่างหนักหน่วงเช่นนี้ โอกาสที่ท่านจะตามเสด็จไปในที่ต่าง ๆ เยี่ยงข้าราชการ บริหารและขุนนางคนอื่น ๆ นั้นจึงหาได้ยากยิ่ง ท่านเคยเล่าว่า ในเวลาที่พระบาทสมเด็จพระ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวต้องเสด็จแปรพระราชฐานไปประทับแรมในที่ทุรกันดาร ห่างไกลจากใน บ้านในเมือง เนื่องในวาระซ้อมรบเสือป่าทุกคราวนั้น แม้ทางการจะได้จัดการวางเวรยาม รักษาการณ์ถวายอารักขาไว้อย่างเข้มงวดกวดขันเพียงใดแล้วก็ตาม แต่ท่านก็อดมิได้ที่จะต้อง เอาเป็นธุระกังวล หมั่นออกตรวจตราตราครุฑ ดูแลกำกับอยู่เสมอทุกครั้งไปโดยมิได้เห็นแก่ ความเหน็ดเหนื่อย ความง่วงเหงาหาวนอน ตามความต้องการพักผ่อนของร่างกายแต่อย่างใด

ด้วยความไม่ไว้วางใจ เกรงว่าเวรยามเหล่านั้น อาจจะเปลืองเงินกลับไปบ้างด้วยความง่วงจัด ในยามดึกสงัด ก็จะเป็นโอกาสของทรชนผู้คอยจ้องหมายปองจะประทุษร้ายต่อองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้อันความจงรักภักดีต่อองค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัวนั้น ท่านเคยกล่าวอยู่เสมอ ๆ ว่า “ต้องตายแทนได้!” ถ้าหากว่าตัวท่านกระทำผิด คิดร้ายใด ๆ ต่อพระองค์ท่าน หรือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบังเกิดความไม่เชื่อถือ ไม่ไว้วางพระราชหฤทัยในตัวท่านเมื่อใดแล้ว ท่านก็พร้อมเสมอที่จะน้อมรับพระบรมราชโองการ ให้เอาตัวไปประหารชีวิต ตัดศีรษะเสีย ตามแบบฉบับของการประหาร ในสมัยนั้นได้ ท่าน กล่าวอย่างหนักแน่นในเรื่องนี้ว่า “เอาหัวเป็นประกันได้เลย!” แปลว่าท่านมีความจงรักภักดี ต่อองค์พระบาทสมเด็จพระ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวอย่างสุดชีวิตเลยทีเดียว

ส่วนองค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 นั้น ก็ทรงมีความเข้าพระราช หฤทัย และทรงรู้ใจในตัว พระยานรรัตนราชมานิตเป็นอย่างดีเช่นกัน เป็นต้นว่าในยามที่ เสด็จ แปรพระราชฐานไปประทับที่ พระราชวังบางปะอินนั้น คราวใดที่พระองค์มีพระ ประสงค์จะทรงดนตรีร่วมกับข้าราชการบริพาร อันไม่ต้องอธยาศัยของพระยานรรัตนราชมานิต ท่านก็จะถือโอกาสกราบบังคมทูลปลีกตัวออกไปนั่งสงบอยู่ในป่าช้าแต่โดยลำพัง แต่ก็มีใช้ไป อย่างขาดลอยสบายตัวเลย เพราะเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราช ประสงค์จะทรงเรียกใช้สอย หรือ ทรงต้องการตัวเมื่อใด ก็จะต้องกราบบังคมทูลให้ทรงทราบ ถึงแหล่งที่จะไปตามพบตัวได้ทุกเมื่อ กล่าวคือเป็นที่รู้จักกันระหว่าง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎ เก้าเจ้าอยู่หัวกับพระยานรรัตนราชมานิต ก็โดยเหตุที่ท่านได้อุตสาหะ ตั้งใจรับราชการ สนองพระเดชพระคุณอย่างสุดกำลัง ไม่ว่าจะทั้งด้านกายใจ ได้ทุ่มเทอุทิศถวายให้ทั้งหมด แม้กระทั่งชีวิตและความสุขของตนเอง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็คงจะ

ซาบซึ่ง ตระหนักชัดในความจงรักภักดี ของมนตรีของพระองค์ผู้นี้เป็นอย่างดีเช่นกัน ถึงกับ คราวหนึ่ง เมื่ออยู่ลำพังสองต่อสอง ได้มีพระราชกระแสรับสั่งกับท่านว่า “ตริก นี่เราเป็น เพื่อนกันนะ แต่เวลาออกงานออกการแล้ว เราจึงจะเป็นเจ้าเป็นข้ากัน” พระราชดำรัสทั้งนี้ เป็นที่จับใจพระยานรรัตนราชมานิตเป็นอย่างยิ่ง

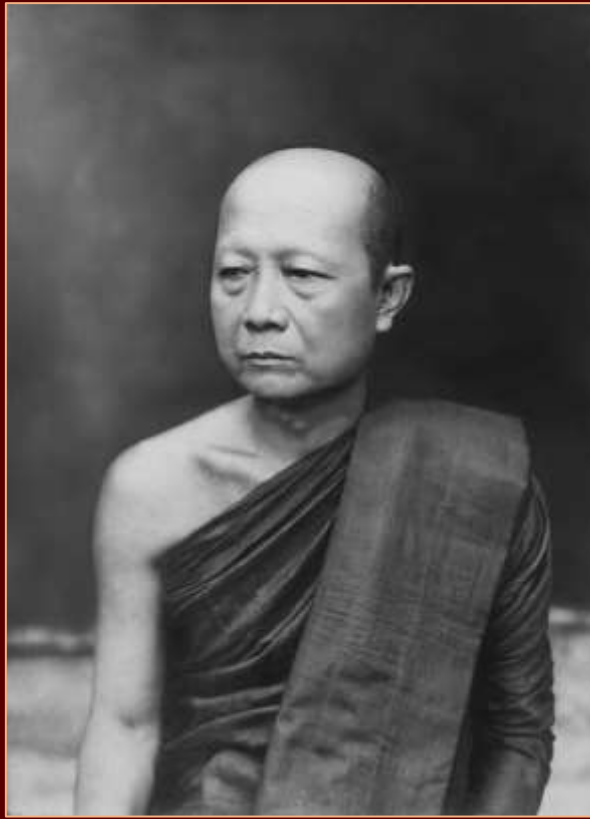
ยอดกตัญญู

ด้วยความซาบซึ่งในพระมหากรุณาธิคุณ จึงเป็นเหตุให้ท่านตัดสินใจบวชหน้าไฟ อุทิศถวาย เป็นพระราชกุศล ในวันถวายพระเพลิงพระบรมศพ แล้วก็กลายเป็นบวชจนชั่วชีวิต ดังที่ ทราบกันดีอยู่แล้ว ตลอดเวลาที่ท่านบวชอยู่เป็นเวลาช้านานถึง 46 พรรษา คิดเป็นวันก็ได้ กว่า 16,000 วันนั้น ไม่มีวันใดเลยที่ท่านจะว่างเว้นจากการกรวดน้ำอุทิศถวายเป็นพระราช กุศล แต่องค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว นับเป็นยอดกตัญญูอย่างที่จะหาบุคคล ไตมาเทียบได้ยากยิ่ง ยิ่งกว่านั้น ทุกวันที่ 25 พฤศจิกายน อันเป็นวันคล้ายวันสวรรคตของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 นั้น ท่านก็จะงดเว้นการฉันอาหาร 1 วัน และนั่ง กระทำสมาธิตั้งแต่หัวค่ำไปจนยันสว่างเพื่อน้อมจิตอุทิศถวายกุศลผลบุญ ที่ได้ปฏิบัติบำเพ็ญ มาโดยตลอด แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์นั้น ท่านได้เฝ้าปฏิบัติอยู่เช่นนี้ เป็น ประจำทุกปีมิได้เคยมีขาด หรือเว้นเลย นอกจากนี้ยังได้บำเพ็ญกุศลด้วยประการต่าง ๆ เพื่อ น้อมอุทิศถวายเป็นพระราชกุศลอีกเป็นอเนกประการ อันความจงรักภักดีของ ท่านธมมวิทกโก ที่มีต่อองค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น จึงนับว่าเป็นเรื่องที่ ลึกซึ้งใหญ่หลวงจริง ๆ

พระภิกษุพระยานรัตนราชมานิต ผู้บวชถวายราชกุศล ร.6 ถ่ายภาพร่วมกับ พระภิกษุ
พระยาสิทธิราชฤทธิไกร ผู้บวช ถวายพระราชกุศล ร.5 ณ วัดราชบพิตร เมื่อพ.ศ.2469

คราวหนึ่ง ในขณะที่มีการประกวดนางงามกันในงานวชิราวุธานุสรณ์ และนางงามผู้ชนะเลิศ
ยังเรียกกันว่า “นางงามวชิราวุธ” ต่อมาได้เปลี่ยนเรียกเป็น “นางสาวไทย” นั้น ได้การพุดคุย
วิพากษ์วิจารณ์ถึงกรณีนี้กันต่อหน้าท่านธมมวิตกโกในพระอุโบสถ ทันใดนั้น ท่านธมมวิตกโก
ก็กล่าวขึ้นว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ไม่ทรงพอพระราชหฤทัยในการที่เอา
พระปรมาภิไธยของพระองค์ไปใช้เรียกชื่อนางงามที่นุ่งน้อยห่มน้อย เป็นเชิงประกวดขาอ่อน
กันเช่นนั้น ทุกคนที่ได้ฟัง พวกกันตะลึง และงงงัน ทันใดนั้น คนหนึ่ง ด้วยความสงสัยเต็ม
ประดา ก็โพล่งถามท่านไปว่า “พระเดชพระคุณได้ติดต่อกับพระองค์อยู่เสมอหรืออย่างไร จึง
ได้ทราบว่าเป็นที่พอพระราชหฤทัย” “โธ” ท่านพยักหน้าตอบ คำตอบของท่าน เป็น
คำตอบอย่างจุ่มมูม สุดที่จะเลียงตอบให้เป็นอย่างอื่นได้ เพราะตามปกตินั้น ท่านก็มักจะไม

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

พูดถึงเรื่องเร้นลับใด ๆ ให้เป็นการแสดงอวดรู้หรือพิเศษกับบุคคลใด นอกจากเป็นการโดยบังเอิญ ดังเช่นกรณีนี้เท่านั้น เมื่อท่านพูดสิ่งใดออกไปแล้ว ทุกคนก็ต้องเชื่อว่าเป็นเรื่องจริงทั้งสิ้น และไม่มีใครกล้าซักถามกันอีกต่อไป ด้วยความกล้าเกรงท่าน แล้วเรื่องก็ยุติลงแต่เพียงแค่นั้น

☀ บวชอุทิศ

ท่านเจ้าคุณนรรัตนราชมานิต รัชมหาราชกษัตริย์แห่งล้านนา รัชกาลที่ 6 สวรรคต ท่านจึงได้บวชอุทิศถวายพระราชกุศล เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2468 ที่วัดเทพศิรินทราวาส โดยมีสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอุดมศีลคุณ และพระพุทธรวิริยากร เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และอนุสาวนาจารย์ ท่านได้บอกว่าตำแหน่งของท่านนี้ เมื่อพระเจ้าอยู่หัวสวรรคต ก็จะบวชถวายพระราชกุศล มีตัวอย่างมาเสมอ แต่ไม่มีใครบวชถวายตลอดชีวิตเช่นกัน

พระอุปัชฌาย์

เหตุที่ท่านธมมวิตโกเลือกเอาวัดเทพศิรินทราวาส เป็นสำนักเพื่อการอุปสมบท ทั้ง ๆ ที่บ้านท่านก็อยู่ใกล้กับวัดโสมนัส เมื่อแรกเขียนหนังสือก็เรียนอยู่ในวัดโสมนัสฯ ท่านและโยมบิดามารดาเคยมีความสัมพันธ์กับวัดโสมนัสเป็นอันดีตลอดมา ตลอดทั้งการที่ท่านได้เลือกเอาท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ญาณวโรภะ) เป็นพระอุปัชฌาย์ ในการตัดสินใจ “บวชน้ำพระเพลิง” เพื่ออุทิศกุศลถวายแด่องค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันถวายพระเพลิงพระบรมศพ เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2468 (ถ้านับอย่างปัจจุบันก็จะเป็นปี พ.ศ. 2469 แล้ว) นั้น

นอกจากจะแอบสังเกตดูลายมือของพระเถระชั้นผู้ใหญ่ในสมัยนั้น เวลาที่ท่านเข้าประเด็นของถวายหรือขอคู่มือโดยตรงจากพระเถระบางองค์ตามที่โอกาสจะอำนวย จนกระทั่งมาพบลายมือท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ และได้ดูลักษณะทุกอย่าง จึงได้ตกลงใจเลือกเอาท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ เป็นพระอุปัชฌาย์ในการบวชตั้งเป็นที่ทราบกันอยู่แล้ว

ยังได้ทราบจากคำบอกเล่าของญาติผู้ใกล้ชิดของท่านมาอีกทางหนึ่ง เป็นข้อเท็จจริงที่แปลกออกไปจากเรื่องที่ทราบกันมาแล้ว แต่เป็นเรื่องที่น่ารับฟังไว้ จึงขอนำมาเล่าสู่กันฟังไว้ ณ ที่นี้บ้าง ระหว่างที่มีการบำเพ็ญกุศลเนื่องในงานพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 นั้น ได้มีการทำบุญถวายสลากภัตเพื่ออุทิศถวายเป็นพระราชกุศลเป็น

ธมฺมวิตกโกภิกขุเมื่อบวชปีแรก

ประจำทุก 7 วัน ในพระบรมมหาราชวัง โดยได้กำหนดให้ข้าราชการบริพารชั้นพระยาพานทอง สายสะพายรับเป็นเจ้าภาพ จัดเครื่องไทยธรรมถวายพระที่ไปในโอกาสนั้นด้วยการจับสลาก ท่านธมฺมวิตกโกหรือเจ้าคุณนรรัตนฯ ในเวลานั้นบังเอิญจับสลากได้พระดี คือได้ท่านเจ้า ประคุณสมเด็จพะพุทธโฆษาจารย์ เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส ซึ่งขณะนี้ยังดำรงสมณศักดิ์เป็นพระสาสนโสภณ เจ้าคณะรองคณะธรรมยุติกนิกาย ก็เลยเกิดศรัทธาในรูปโฉมของท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ ที่ละม้ายคล้ายพระสิริโฉมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ซึ่งท่านมีความเคารพและรักดียิ่งชีวิต กล่าวอย่างธรรมดาสามัญก็คือ เจ้าประคุณสมเด็จฯ มีรูปร่างอ้วน ขาว และศีรษะล้าน ละม้ายกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นอย่างมาก

จากรูปโฉมนี้เอง เป็นจุดแรกที่โน้มเหนียวให้เกิดศรัทธา กอปรกับท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ องค์นั้นมีบุคลิกและอัธยาศัยที่สุภาพ สุขุม นุ่มนวลละมุนละไม เป็นที่ประทับใจแก่ผู้ที่ได้พบเห็น และได้มีโอกาสสนทนาวิสาสะด้วย เป็นสมณะที่สงบและเคร่งครัดต่อการประพฤติ

ปฏิบัติเป็นอย่างดีรูปหนึ่ง และเป็นพระเถระที่มีเมตตาเป็นอย่างสูงแก่ทุก ๆ คนไม่เลือกหน้าว่าจะมั่งมี หรือยากจน จะเป็นคนชั้นสูงหรือชั้นต่ำ ๆลฯ จากรูปโฉมและบุคลิกปฏิปทาของท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ ดังกล่าวได้ทำให้เจ้าคุณนรรัตนฯ บังเกิดศรัทธาและเคารพเลื่อมใสในองค์ท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นยิ่งนัก

ดังนั้นพอเสร็จกิจพิธีถวายสลากภัต เพื่ออุทิศถวายเป็นพระราชกุศลในวันนั้นแล้ว ท่านก็ตามไปส่งท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ จนถึงวัดเทพศิรินทราวาสเลยทีเดียว และก็คงจะได้ไปมาหาสู่เป็นประจำวันแต่นั้นมา พร้อมกับได้ตัดสินใจเลือกท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นพระอุปัชฌาย์ ด้วยเชื่อมั่นว่าได้เลือก “พ่อ” ในเพศใหม่คือเพศบรรพชิต ที่เพียบพร้อมเหมาะสมถูกต้องเป็นอย่างยิ่งจริง ๆ แล้ว

พอถึงวันถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว 24 มีนาคม 2468 ท่านก็เข้ารับการบรรพชาอุปสมบทจากท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ ภายในพระอุโบสถวัดเทพศิรินทราวาส เพื่อน้อมเกล้าฯ อุทิศถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์นั้น เป็นการบวชอย่างที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “บวชหน้าไฟ” พอบวชเสร็จแล้ว ค่ำวันนั้น ท่านได้ไปร่วมในพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ ณ พระเมรุมาศท้องสนามหลวง พร้อมกับท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ พระอุปัชฌาย์

ทุกซ์ซ้อนทุกซ์

ท่านบอกว่าตามโครงการของท่านนั้น ท่านได้วางไว้ว่าจะบวชถวายพระราชกุศลเพียงหนึ่งพรรษา แล้วหลังจากนั้นท่านจะแต่งงานแล้วเดินทางไปศึกษาต่อที่อเมริกา แล้วจะกลับมารับใช้ชาติต่อไป

เมื่อบวชครบพรรษาแล้ว ท่านกลับไม่คิดลาสิกขา ท่านบอกว่า ท่านได้กัลยาณมิตรในทางธรรมแล้ว คือ สมเด็จพระพุทธิโชษาจารย์ พระอุปัชฌาย์ของท่านเอง สมเด็จฯ ได้สอนเรื่องอริยสัจสี่ แก่ท่าน จนท่านเห็นความทุกซ์ที่แทรกซ้อนอยู่ในความสุข จนกล่าวได้ว่า ไม่มีความสุขใดในชีวิตฆราวาสที่จะไม่มีความทุกซ์ที่แทรกซ้อนอยู่ในความสุขนั้น และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับชีวิตของท่านที่ผ่านมา ท่านก็เห็นได้ชัดเจนว่า ชีวิตเป็นทุกซ์แท้จริง และอยากจะไฝ่หาทางพ้นทุกซ์

อย่างไรก็ดี ท่านก็บอกว่า ท่านยังไม่ตัดสินใจจะบวชตลอดชีวิตอยู่นั่นเอง แต่จะบวชไปก่อน การบวชไปก่อนของท่านนั้น ท่านไม่ได้บวชอย่างขอไปที หรือบวชอย่างที่คนตัดสินใจไม่ได้ว่าจะลาสิกขาหรือไม่ ซึ่งการบวชดังกล่าวมานี้ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บวชแต่อย่างใด นอกจากจะอยู่ไปวัน หนึ่ง ๆ แต่สำหรับท่านธมมวิตโก ท่านไม่ได้ปล่อยให้เวลาว่างไป วัน หนึ่ง ๆ อย่างเปล่าประโยชน์ ท่านบวชและเจริญสมาธิอย่างเข้มงวด ในช่วงระยะเวลานี้ เพียงแต่ยังไม่ได้ตั้งใจจะบวชจนตลอดชีวิตเท่านั้น

และจากการปฏิบัติของท่านนี้ ก็เกิดผลให้ท่านสมตั้งใจทำให้ท่านตัดสินใจได้ภายหลัง ท่านบอกว่า ท่านตัดสินใจหลังจากบวชแล้วประมาณ 6 ปี ขณะนั้นท่านเกิดเบื่อหน่ายทุกสิ่ง

ทุกอย่าง มีความบันเทิงแต่ในทางธรรมเพียงอย่างเดียว และเห็นความเป็นอนิจจังของบ้านเมือง จนเล็งเห็นว่าแม้ท่านจะลาสิกขาออกไป ท่านก็ไม่อาจจะไปใช้ชีวิตดั้งเดิมได้ ในเมื่อจิตใจของท่านเปื้อนหนายต่อชีวิตการครองเรือน มองเห็นแต่ความทุกข์ หากลาสิกขาบทไปก็เท่ากับไปใช้ชีวิตอย่างเดิมอีก ในเมื่อท่านได้ก้าวออกมาจากชีวิตนั้นแล้ว เป็นอิสระแล้ว จะย้อนกลับไปใช้ชีวิตเช่นนั้นอีกทำไมเล่า เหมือนก้าวขึ้นมาจากโคลนตมแล้วกลับกระโดดลงไปอีกฉะนั้น

ส่วนที่ท่านบอกว่า เห็นความเป็นอนิจจังของบ้านเมืองจนคิดเปื้อนหนายนั่นก็คือ เมื่อสิ้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 7 ทรงตั้งสมาคมเจ้า และท่านปรีดีพนมยงค์ตั้งสมาคมราษฎรขึ้นมา ท่านจึงพิจารณาเห็นว่าท่านไม่อาจไปใช้ชีวิตฆราวาสได้อีกอย่างแน่นอน เพราะชีวิตฆราวาสเป็นชีวิตที่ต้องต่อสู้ โดยไม่รู้ว่า ต่อสู้ไปทำไม เพื่ออะไร ในเมื่อชีวิตนี้เป็นทุกข์ ควรจะต่อสู้เพื่อให้พ้นทุกข์ดีกว่าหรือ การที่ท่านตัดสินใจอย่างนี้ คิดว่าคงจะเป็นผลจากการเจริญสมาธิของท่านนั่นเอง

บำดี

เรื่องบวชแล้วไม่สึกของท่านธมมวิตกโกนี้ ท่านบอกว่า คนอื่นเขาหาว่าท่านบ้า ท่านเล่าว่าพระบวชใหม่องค์หนึ่งมาบวชที่วัดเทพศิรินทร์ ขณะที่มาบวชนี้มีคู่มั่นอยู่แล้ว เมื่อบวชแล้วได้รู้จักกับท่าน ได้เล่าให้ท่านฟังว่า ก่อนบวชคู่มั่นได้สั่งไว้ว่า ไม่ให้มาหามาคุยกับท่านธมมวิตกโก โดยบอกว่าท่านธมมวิตกโกบ้า บวชแล้วไม่สึก คู่มั่นของพระรูปนั้นเกรงว่า ถ้าได้รู้จักกับท่านธมมวิตกโกแล้วจะไม่สึกตามไปด้วย จึงได้ห้ามไว้เช่นนั้น

เรื่องนี้ท่านธมมวิตโกบอกว่า คนที่ทำอะไรไม่เหมือนที่โลกนิยม ก็จะมีคนว่าบ้า โดยคนที่พูดไม่ได้เข้าใจโดยถ่องแท้ว่า อย่างไรจึงบ้า อย่างไรจึงดี ท่านบอกว่าคนเราที่เกิดมานี้มีหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งที่พึงกระทำ คือ การทำให้พ้นทุกข์ ถ้าไม่ทำก็เท่ากับว่าไร้ประโยชน์ในการเกิดมา เพราะจะต้องเกิดซ้ำแล้วซ้ำเล่าอยู่นั่นเอง และคนที่มีความประสงค์จะพ้นทุกข์ และพยายามกระทำเพื่อให้พ้นทุกข์ คนที่ไม่เข้าใจก็ว่าบ้า เหมือนอย่างที่สมเด็จพระพุทธาจารย์ (โต) บอกว่า “เมื่อขรัวโตบ้า ก็ว่าขรัวโตดี เมื่อขรัวโตดีก็ว่า ขรัวโตบ้า”

☀️ อสุภะ

ในภุมขของท่านธมมวิตโก นอกจากจะมีหีบศพแล้ว ยังมีโครงกระดูกแขวนอยู่ เป็นโครงกระดูกเต็มตัว ร้อยไว้อย่างดี ท่านเคยชี้ให้ดูและบอกว่า เป็นโครงกระดูกผู้หญิง ท่านว่าเป็นคุณหญิงของท่าน ท่านชมว่าดีแท้ ๆ ตั้งแต่อยู่ด้วยกันมาไม่เคยทะเลาะกันเลย ไม่เคยบ่น ไม่เคยทำให้กัลุ่มใจ มีแต่ให้ประโยชน์ให้สติ ให้รู้ว่า จะต้องตายเช่นนั้น วันหนึ่งก็จะเหลือแต่โครงกระดูกเช่นนี้ ได้พิจารณาทุกวัน แล้วท่านก็บอกว่าเมื่อมีเนื้อหนังหุ้มโครงกระดูก ก็นิยมกันว่า

สวย รักกันอยู่ด้วยกันด้วยความหลงแท้ ๆ หลงว่าจะเป็นอย่างที่เห็นอยู่ตลอด ไปไม่ได้มองลึกลงไป ไม่ได้เห็นแก่นแท้ว่ามีแต่กระดูก ไม่น่าอภิรรมย์แต่อย่างใด ทำไม่จึงยังหลงมัวเมากันอยู่ได้ แล้วท่านก็จะสรุปว่า “บ่อน้อย เท้ารอยโค หรือจะไผ่ข้ามพัน เป็นมหาบาเรียนยังเวียนไปหากัน”

กรรมดี

ใครก็ตามที่เคยพบท่านจะต้องเคยได้ยินท่านให้พรว่า “จงเลือกทำแต่กรรมที่ดี ๆ นะ” ซึ่งก็มีที่มาจากอุทานธรรมเช่นกันโดย มีบทเต็มว่า

รักษาตัวกลัวกรรมอย่าทำชั่ว
จะหมองมัวหม่นไหม้ไปเมืองผี
จงเลือกทำแต่กรรมที่ดีดี
จะได้มีความสุขพ้นทุกข์ภัย

คำให้พรของท่านที่ว่า จงเลือกทำแต่กรรมที่ดีนั้น แต่บางคนเกิดมาไม่มีโอกาสจะทำกรรมดีเลย เพราะไปเกิดในประเทศที่ไม่สมควร ถ้าเป็นอย่างนี้แล้วจะทำอย่างไร ท่านบอกว่า ถ้าเป็นอย่างนั้น ก็สุดแต่บุญกรรม แต่โดยปกติแล้ว คนใจแข็งต้องเว้นจากกรรมชั่ว เลือกทำแต่กรรมดีได้และท่านได้กรุณาบอกถึงลักษณะของคนใจแข็งว่า จะต้องประกอบด้วย

1. ไม่บ่น
2. ไม่ร้องทุกข์
3. ไม่อยากรู้ความลับของใคร

4. ไม่บอกความลับของตนแก่ใคร
5. ไม่สนใจว่าใครจะเห็นเป็นอย่างไร
6. ไม่กลัวความทุกข์ยาก
7. รู้จักเอาความทุกข์ยากมาเป็นประโยชน์ สร้างความก้าวหน้าในชีวิต

ดอกมะลิ

ดอกมะลิ เป็นดอกไม้ที่ถูกรับรองแล้วว่าเป็นดอกไม้ที่หอมเย็นชื่นใจที่สุด และชาวบริสุทธินิยมที่สุดในบรรดาดอกไม้ทั้งหลาย ชีวิตของมนุษย์ที่เป็นอยู่ก็เช่นเดียวกับการเล่นละคร ขอให้เป็นตัวเอกที่มีชื่อเสียงที่สุด เช่นเดียวกับหรือลักษณะเดียวกับดอกมะลิ อย่าเป็นตัวผู้ร้ายที่เลวที่สุด และให้เห็นว่าดอกมะลินี้จะบานเต็มที่เพียง 2-3 วัน ก็จะเหี่ยวเฉา ฉะนั้นขอให้ทำตัวให้ดีที่สุด เมื่อยังชีวิตอยู่ ให้หอมที่สุด เหมือนดอกมะลิที่เริ่มแย้มบานฉะนั้น “จงเลือกทำแต่กรรมที่ดีๆ”

ทำดี ดีกว่าขอพร

“จงเลือกทำแต่กรรมที่ดี ๆ นะ” เตือนให้เตรียมตัวไว้ดำเนินชีวิตต่อไป เป็นคำแทนคำอวยพรอย่างสูงสุด ประกอบด้วยเหตุผล เมื่อทำกรรมดีแล้ว ไม่ให้พรก็ต้องดี เมื่อทำชั่วแล้วจะมาเสกสรรปั้นแต่งอวยพรอย่างไรก็ดีไม่ได้ ทำชั่วเหมือนโยนหินลงน้ำ หินจะต้องจมทันที ไม่มีผู้วิเศษใด ๆ จะมาเสกจะมาเสกเป่า อวยพร อ้อนวอนขอร้องให้หินลอยขึ้นมาได้ ทำกรรมชั่วจะต้องล่มจม ปณิธิ เสียราศี เกียรติคุณชื่อเสียงเหมือนก้อนหินหนักจมลงไปอยู่กับโคลนใต้น้ำ ทำดีเหมือนน้ำมันเบา เมื่อ เทลงน้ำย่อมลอยเป็นประกายมัน ปลาบอยู่เหนือน้ำ ทำกรรมดี

ย่อมมีสง่าราศี มีเกียรติคุณชื่อเสียงมีแต่คนเคารพนับถือยกย่องบูชาเฟื่องฟูง ฟูลอย เหมือน น้ำมันลอย ถึงจะมีศัตรูหมู่ร้ายจงใจ เกลียดชิงมุ่งร้าย อิจฉาริชยาแข่ง ต่ำให้จมก็ไม่สามารรถ จะเป็นไปได้ กลับจะแพ้เป็นภัยแก่ตัวเอง ขอให้จงตั้งใจกล้าหาญพยายามทำแต่กรรมดี ๆ โดย ไม่มีความเกรงกลัวหวั่นไหวต่ออุปสรรคใด ๆ ทั้งสิ้น

ผู้ที่มีความเลื่อมใสในคุณพระรัตนตรัย ผู้ที่มีโชคดี ผู้ที่มีความสุข และผู้ที่มีความเจริญ ประสงค์ใดสำเร็จสมประสงค์ ก็คือผู้ที่ประกอบกรรม ทำแต่ความดีอย่างเดียวนั่นเอง ในวันวิสาขบูชาวันหนึ่ง หลังจากเวียนเทียนเสร็จ ได้มีหนุ่มสาวคู่หนึ่งเข้าไปกราบท่านธมม วิตกโก ขณะที่ท่านเดินอยู่ ท่านได้หยุดและถามว่า มีเรื่องอะไรหรือ หนุ่มสาวคู่นั้นได้เรียน ท่านว่า มาขอพรขอให้เกิดมาพบกันอีก ท่านได้ตอบว่า “มีแต่เขาไม่อยากจะมาเกิด นี่ทำไม อยากรมา เกิดอีก อย่างอาตมาถ้าใครแข่ง ให้ไม่รู้จักผูกมัดจักเกิด อาตมาก็จะขอบใจ เอาละเมื่อ มาขอพรก็จะให้ แต่จะบอกว่า คนเราไม่ได้อะไรง่าย ๆ ด้วยการร้องขอ อยากรได้อะไรต้องทำ ถึงจะได้”

เรื่องการขอพรนี้ มีคนไปขอพรท่านมาก ใครอยากได้อะไร ก็ไปขอ จนท่านได้เขียนโอวาท เป็นข้อสุดท้าย ลงในหนังสือ สันติวรบทของท่านว่า ทำดี ดีกว่าขอพร ท่านบอกว่าพรเป็น เพียงกำลังใจให้คนประพฤติปฏิบัติเท่านั้น และพระพุทธศาสนา ก็ไม่ใช่ศาสนาของการสวด อ้อนวอนร้องขออะไร พระบรมศาสดาสอนให้เชื่อในเรื่องกรรมและผลของกรรมนั้น ฉะนั้น ท่านจึงบอกว่า “ทำดี ดีกว่าขอพร”

☀️ สบายใจ

คำว่า “ไม่สบายใจ” อย่าใช้ และอย่าให้มีขึ้นในใจต่อไป ก่อน มันจะเกิดต้องปล่อยให้มันผ่านไป อย่ารับเอาความไม่สบายใจไว้ ถ้าปล่อยให้มันแอบเข้ามาอยู่ในใจได้ พอมีสติรู้สึกตัวว่า ความไม่สบายใจเข้ามาแอบอยู่ในใจ ต้องขับมันออกไปทันที อย่าเลี้ยงเอาความไม่สบายใจไว้ในใจ มันจะเคยตัว ทีหลังจะเป็นคนอ่อนแอ ออดแอด ทำอะไรผิดพลาดนิด ๆ หน่อย ๆ ไม่สบายใจเคยตัว เพราะความไม่สบายใจนี้ แหะละเป็นศัตรู เป็นมาร ทำให้ใจ ไม่สงบ ประสาทสมองไม่ปกติ เป็นเหตุให้ร่างกายผิดปกติ พลอย ไม่สงบไม่สบายไปด้วย ทำให้สมองทึบ ไม่ปลอดโปร่ง เป็นความเคยชินที่ไม่ดี เป็น อุปสรรคกีดกันขัดขวางสติปัญญา ไม่ให้ปลอดโปร่ง แจ่มใส ต้องฝึกหัดแก้ไขปรับปรุงจิตใจเสียใหม่ ทั้งก่อนที่จะทำอะไร หรือกำลังกระทำอยู่ และเมื่อเวลากระทำเสร็จแล้ว ต้องหัดให้จิตใจแจ่มชื่นรื่นเริง เกิดปิติปราโมทย์เป็นสุขสบาย อยู่เสมอ สมองจึงจะเบิกบาน จะศึกษาเล่าเรียนก็เข้าใจ จำได้ง่ายเหมือนดอกไม้ที่แย้ม เบิกบานต้องรับหยาดน้ำค้างและอากาศบริสุทธิ์ฉะนั้น

☀️ ตายไม่กลัว

เมื่อระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้คนในกรุงเทพฯ ได้อพยพออกไปอยู่บ้านนอกกันเป็นจำนวนมาก ไม่ยกเว้นแม้แต่พระสงฆ์องค์เจ้า พระในวัดเทพศิรินทร์ก็อพยพ แต่ท่านธมมวิทกโก ไม่ได้ไปไหนเลย ท่านที่อยู่กุฏิของท่านตลอดระยะเวลาสงครามครั้งนี้

ท่านได้เล่าเหตุการณ์ว่า ทางด้านหลังวัด ซึ่งปัจจุบันเป็นบริเวณสุสานหลวง ได้มีทหารญี่ปุ่นมาพักเต็มไปหมด และอาบน้ำใน สระของวัดซึ่งเดี๋ยวนี้เป็นสระเต่า ที่หน้ากุฏิของท่านเดิมเป็นศาลาใหญ่ ปัจจุบันได้รื้อออกแล้ว สร้างเป็นโรงเรียนปริยัติธรรม ที่ศาลานี้ในระหว่างสงครามได้มีญี่ปุ่นเอาเครื่องรับวิทยุมาตั้ง โดยเห็นว่าเป็นวัด ไม่เป็นที่สงสัย และมีเจ้าหน้าที่มาคอยควบคุมเครื่องส่งวิทยุนี้ วันหนึ่งมีผู้มาบอกท่านว่า จะมีเครื่องบินเอาระเบิดมาทิ้ง เครื่องวิทยุที่ตั้งอยู่ที่ศาลา ให้ท่านหลบไปเสีย ท่านเล่าว่า ท่านไม่ยอมหลบ แต่กลับนั่งรอคอยอย่างสงบ เวลาประมาณหลังเที่ยงวัน มีเสียงเครื่องบินผ่านมา ท่านก็เปิดหน้าต่างออกมาดู เห็นเครื่องบินวนอยู่หลายรอบและที่สุดก็ทิ้งระเบิดลงมา ปรากฏว่าลูกระเบิดได้ผ่านศาลา และกุฏิท่านไป ลูกแรกไปตกข้างโบสถ์ ถัดจากนั้นก็ไปตกถูกตึกโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ และตึกที่ทำการของการรถไฟแห่งประเทศไทย

ผลปรากฏว่าโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ คือ ตึกมั่นคงมิต และตึกของการรถไฟพังพินาศ ส่วนลูกที่ตกข้างโบสถ์นั้นไม่ระเบิด ภายหลังได้ติดต่อเจ้าหน้าที่มาขุดเอาไป ท่านบอกว่า พระเชียงแสน และพระประธานในโบสถ์ศักดิ์สิทธิ์ ถ้าลูกระเบิดที่ตกนั้นระเบิดขึ้นมา โบสถ์ก็คงพังเสียหายมาก ท่านผู้อ่านที่นับถืออาจจะคิดว่าที่ลูกระเบิดด้านไปเพราะความศักดิ์สิทธิ์ของท่านธมมวิทกโก

ตึกมั่นนฤมิตก่อนถูกระเบิดและสภาพหลังถูกระเบิด

สำหรับท่านเอง ท่านไม่กลัวความตาย จึงไม่อพยพหนีไปไหน ท่านบอกว่า ความตายคือมิตรที่ดีที่สุดนำความสงบมาให้ และเป็นมิตรที่ซื่อตรง จะมาถึงทุกคนอย่างแน่นอน ไม่ว่าจะมั่งมี ยากจน ดีหรือชั่ว จะต่างกันก็แต่ช้าหรือเร็วเท่านั้น นอกจากนี้ การระลึกถึงความตายเป็นอนุสติอีกด้วย

ท่านธมมวิทโกอยู่ในวัดเทพศิรินทร์ตลอดระยะสงครามโดยปลอดภัย เวลากลางคืนท่านก็ลงจำวัดในหีบศพที่โยมพ่อต่อเอามาให้ แล้วใช้จีวรคลุมหีบศพต่างมุ้ง ท่านบอกว่าหากพลาดพลั้งระเบิดตกลงมา เวลาคนมาเก็บศพ ก็ไม่ลำบาก

☀️ เฟื่องวงกลม

ท่านเล่าว่าการทำสมาธิ ท่านได้ฝึกทำมาแต่ครั้งยังเป็น ขรราวาส เมื่อท่านบวชท่านได้ฝึกต่อไป โดยตัดกระดาษเป็นรูปวงกลมติดไว้ข้างฝาห้องแล้วนั่งเฟื่อง จนกระทั่งท่านเห็นภาพนี้ชัด ไม่ว่าจะหลับตาหรือลืมตา เป็นภาพที่ติดอยู่ในจิต เป็นภาพนิมิต และต่อมาท่านได้ขยายภาพนิมิตนี้ในจิต ให้ใหญ่ให้เล็กได้ตามความประสงค์ หรือจะทำให้ภาพวงกลมนี้มีมากมายหลายภาพ จนนับไม่ถ้วนก็ได้

การที่ท่านเลือกรูปวงกลมมาเป็นภาพสำหรับกำหนดจิต แทนที่จะเป็นพระพุทธรูปหรืออย่างอื่น ก็เพราะว่าท่านเห็นรูปวงกลมนี้เหมือนกับสังสารวัฏที่หมุนเวียนอยู่เสมอ ต่อมาเมื่อท่านเห็นว่า ท่านมีกำลังจิตแรงกล้าพอแล้ว ท่านได้ ทดลองอำนาจกำลังจิตของท่าน โดยเอากะโหลกผีมาตั้งเรียงไว้ 4 หัว ข้างที่นอนของท่าน เมื่อเตรียมการเสร็จแล้ว ก็รวบรวมอำนาจจิตนั่งสมาธิอยู่หน้าหัวกะโหลกผีเหล่านั้น โดยเอาหัวกะโหลกผีเป็นจุดกรรมฐานเมื่อนั่งใหม่ๆ ภาพที่เกิดในนิมิต ปรากฏอย่างแปลกประหลาดพิสดาร โดยหัวกะโหลกเหล่านั้นได้หลอกลอนท่าน ลอยเข้ามาหาบ้าง ห่างไปบ้าง ใหญ่บ้าง เล็กบ้าง แต่ภายหลังเมื่อท่านได้กำหนดอารมณ์ให้ภาพเหล่านี้ผ่านเลยไป แล้วท่านได้เห็นหัวกะโหลกเหล่านั้นในสภาพที่เป็นจริง ไม่มาหลอกลอนท่านอีกต่อไป ยิ่งความปลาบปล้ำยินดีให้แก่ท่านมากขึ้น

หน่ายกาม

เช่นเดียวกับท่านมหากัสสปเถระในสมัยพุทธกาล ธรรมเทศนาของท่านเจ้าคุณนรรัตน์ฯ อยู่ข้างจะหายาก เพราะท่านถนัดในการเทศน์ให้ดู มากกว่าเทศน์ให้ฟัง ตลอดชีวิตแห่งการเป็นภิกษุของท่าน จึงอุทิศให้กับการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ มากกว่าที่จะสนใจในการเป็นพระธรรมกถึก อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ใคร่จะทราบถึงคำสอนของท่านบ้างพอสมควร จะขอนำโอวาทบางตอนของท่านมาลงไว้พอเป็นตัวอย่างบ้าง โอวาทเหล่านี้จะเห็นได้ว่า สำนวนฟังง่าย ๆ ประโยคสั้น ๆ แต่มีข้อความลึกซึ้ง เพราะท่านได้จากประสบการณ์ อย่างที่เรียกว่า “สันติภูฏิ โภ” คือเห็นและรู้ด้วยตนเอง อย่างแท้จริง ไม่ได้ลอกมาจากตำรา เหมือนนกแก้ว ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างโอวาท ในเรื่องการหน่ายกาม

กามฉันทะหรือกามตัณหา เกิดจากความไม่ฉลาด หลงคิด เห็นอารมณ์ต่าง ๆ เป็นที่ถูกใจ และน่ายินดี กามฉันทะนั้น ผู้ปฏิบัติสามารถข่มไว้ได้ด้วยวิธี ทั้ง 6 ดังต่อไปนี้

1. เพ่งใจให้เห็นอสุภารมณ์ คืออารมณ์ที่ปฏิภูลน่าเกลียดไม่ งามของสังขารร่างกาย จนทำให้เกิดความเบื่อหน่าย คลายความใคร่ หายความกำหนัดยินดี
2. เพ่งพิจารณาพิจารณาความปฏิภูลของร่างกาย แยกออกเป็น อากาโร 32 ที่เรียกว่า กายคตาสติภาวนา มี ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เป็นต้น
3. ใช้สติสำรวมอินทรีย์ เพื่าระวังทวารทั้ง 6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ เมื่อได้ประสบพบเห็นรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และธรรมารมณ์ อย่าให้ความรักใคร่กำหนัดยินดียินร้าย เกิดขึ้นภายในจิตใจ
4. ให้รู้จักประมาณการบริโภคอาหาร อย่าให้อิ่มจนเกินไป จนเป็นเหตุให้เกิดความกำหนัดทางกาย และลุกลามเข้าไปถึงจิตใจ ให้เกิดความเศร้าหมองด้วยฉันทราคะ
5. ทำการวิสาสะ คบหาสมาคม สนทนาปราศรัย สนทนสนมคุ้นเคย กับกัลยาณมิตร เพื่อนผู้ดีงาม ที่จะชักชวนให้สนทนาไปในทางที่จะให้เสื่อมคลายความรักใคร่กำหนัดยินดี และยินร้าย ในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์
6. ฝึกฝนตนปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง ตรงตามไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ฯลฯ

กามฉันทะหรือกามตัณหานี้ สลัดกำจัดตัดได้อย่างเด็ดขาด ต่อเมื่อเข้าถึงกระแสพระอนาคามี มรรค บรรลุถึงพระอนาคามีผล

เมืองเป็นป่า

“พระเดชพระคุณครับ พระอริยบุคคลในปัจจุบันนี้ยังพอมีอยู่ บ้างไหม?” นายแพทย์สุพจน์ ศิริรัตน์ เอ่ยถามท่านขึ้นมาในตอนค่ำวันหนึ่งในพระอุโบสถหลังจากท่านทำวัตรเย็นตามปกติแล้ว “มี แต่ท่านไม่ค่อยเข้ามาอยู่ในเมือง” ท่านตอบ “ชอบอยู่ตามป่าตามเขากัน เพราะท่านเหล่านั้นไม่ชอบความวุ่นวาย”

จากคำตอบของท่านดัง กล่าวเป็นการยืนยันว่า แม้ในยุค ปัจจุบันนี้ที่โลกของเราเต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวายร้อยแปดพันประการ พระอรหันต์ พระอนาคตมี พระสภิกษาคามี พระโสดาบัน ซึ่งทางพระพุทธศาสนาถือว่า เป็นพระอริยบุคคลบรรลุลุทธิธรรมชั้นสูงแล้วนั้น ก็ยังมีอยู่ คู่พระศาสนา ซึ่งการได้เป็นดังนี้ตลอดมาทุกยุคทุกสมัย สมดังที่สมเด็จพระบรมศาสดาเคยตรัส ไว้ว่า “บุคคลใดปฏิบัติตามอริยมรรคมีองค์แปดอยู่โดยชอบแล้ว โลกนี้ไม่ว่างจากพระอรหันต์” แต่ท่านเหล่านั้นจะบำเพ็ญเพียรจนสามารถบรรลุลุทธิธรรมชั้นสูงดังกล่าวได้เกือบทั้งหมดจะต้องทิ้งบ้านทิ้งเมืองหนีจากชุมชนมนุษย์ อันเต็มไปด้วยความวุ่นวาย เข้าอาศัยป่าอันเป็นที่สงบบิวีก เพื่อการบำเพ็ญหรือปฏิบัติธรรมทั้งสิ้น

ปัญหาที่น่าคิดจึงเกิดขึ้นว่า สำหรับท่านธมมวิตกโกหรือ ท่านเจ้าคุณนรรัตนฯ นั้น ทั้ง ๆ ที่ท่านพำนักอยู่ ณ สำนักวัดเทพศิรินทราวาสใจกลางกรุง อยู่ใกล้กับโรงพยาบาลใหญ่หลายโรง แวดล้อมไปด้วยความอึกทึกวุ่นวายนานัปการ แต่ทำไมท่านจึงสามารถบำเพ็ญจนสำเร็จธรรมชั้นสูงได้ คำตอบที่ได้มาก็คือ ท่านทำ “เมือง” ให้เป็น “ป่า” สำหรับตัวท่านนั่นเอง โดยการ “ตัดโลก” ท่านออกมาจากสังคม ไม่ยอมยุ่งเกี่ยวกับสังคมภายนอกอย่างเด็ดขาด ถึงขนาดโยมบิดามารดาถึงแก่กรรม ก็ยังไม่ไปเผา ได้แต่สั่งการให้น้องรับไปดำเนินการ ทั้ง ๆ ที่ท่านเป็นผู้ที่มีความเคารพและกตัญญูในผู้มีพระคุณอย่างยอด

กุฏิเก่าเจ้าคุณนรฯ รื้อไปแล้ว กุฏิใหม่สร้างในที่เดิม

ท่านไม่เคยยอมออกจากวัดไปไหนเลย เป็นเวลานานติดต่อกัน รวม 40 ปีเต็ม ๆ ท่านไม่เคยไปกุฏิใคร และโดยปกติก็ไม่เคยให้ใครเข้าไปในกุฏิท่าน หากจะออกจากกุฏิก็ตรงมาโบสถ์เลย ที่เดียว เพื่อทำวัตรเช้าเย็นวันละสองเวลาเท่านั้น เสร็จธุระแล้วก็กลับ แม้ในสมัยที่สมเด็จพระพุทธิโชษาจารย์ (ญาณวรเถระ) พระอุปัชฌาย์ยังมีชีวิตอยู่ ก็ไม่เคยไปที่กุฏิสมเด็จพระสังฆราช จะพบท่านได้ก็เฉพาะแต่ที่พระอุโบสถเท่านั้น เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ ท่านอยู่ของท่านแต่ลำพังโดยโดดเดี่ยวเอกา

ไฟฟ้าเครื่องให้แสงสว่าง และอุปกรณ์ของใช้ต่าง ๆ อย่างที่ เขานิยมใช้กันอยู่ทั่ว ๆ ไปนั้น ท่านก็ไม่มีใช้กับเขาเลย แปลว่า ท่านอยู่ของท่านอย่างเหมือนกับอยู่ในป่าดงตามลำพังจริง ๆ ใครมีธุระไปพบท่านก็ไป พบได้แต่เวลาที่ท่านลงโบสถ์ ภายในโบสถ์เท่านั้น ไม่ว่าจะคนสามัญหรือเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน ท่านเคยกล่าวว่า “คนทั้งหลายที่มาพบนี้ เมื่ออาตมากลับกุฏิแล้ว อาตมาทั้งหมด ไม่ได้นึกถึงเลย ฆีทั้งนั้น” โดยปฏิบัติของท่านตั้งนี้เอง จึงทำให้ท่านสามารถ

ทำเพื่อ เพียรจนบรรลุธรรมขั้นสูงได้ ในระยะแรก ๆ นั้น ท่าน เกือบจะไม่รับแขกเลย ทั้งนี้ สันนิษฐานว่าท่านกำลังเพียร ศึกษาและปฏิบัติธรรมอยู่อย่างขะมักเขม้น จึงไม่ยอม รับแขกมาก แม้เฉพาะแต่ในพระอุโบสถ ดังได้กล่าวมาแล้วก็ตาม ต่อมาในระยะหลัง ๆ ก่อน ท่านสิ้นไม้ก็ปีจึงได้ยอมให้แขกเข้าพบได้มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นด้วยท่านได้ความรู้มาก ผ่าน ประสบการณ์มาก สำเร็จธรรมขั้นสูง มีความมั่นใจได้แล้ว จึงได้ให้โอกาสเพื่อโปรดสัตว์โลก บ้างตามสมควร

เจโตปริยญาณ

เมื่อพูดถึง “เจโตปริยญาณ” คือการหยั่งรู้วาระจิตของบุคคลอื่น การทางใจบุคคลอื่นก็ได้ รู้ ถึงความปรารถนาและอัธยาศัยของบุคคลอื่น ซึ่งบางท่านกล่าวว่า เป็นความหยั่งรู้เบื้องต้น ของการได้ทิพจักขุในขั้นต่อไปนั้น ผู้ที่เคยเข้าพบปะสนทนากับ ท่านธมมวิทโกเป็นอันมาก ทั้งฆราวาสและบรรพชิตยอมรับกันว่า ท่านมีเจโตปริยญาณเป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่ง

นายแพทย์สุพจน์ ศิริรัตน์ เล่าว่า ได้ทดสอบในเรื่องนี้มาแล้ว กว่า 10 ครั้ง อยากรู้เรื่องอะไร อยากให้ท่านสอนในเรื่องอะไร ท่านก็สอนตามนั้นหมดโดยไม่พัก ต้องเอ่ยปากถาม มีความ ทุกข์ร้อนขัดข้องสิ่งใดอยู่ในใจท่านรู้หมด พูดออกมาตรงกับที่เรา กำลังครุ่นคิดอยู่ได้ถูกต้อง อย่างน่าแปลกประหลาด ยกตัวอย่างง่าย ๆ เช่น คราวหนึ่งนายแพทย์สุพจน์ กำลังนั่งนึก ครุ่นคิดอยู่ในใจต่อหน้าท่านในพระอุโบสถว่า ท่านอยู่ของท่านได้อย่างไรหนอ วันหนึ่ง ๆ เอา แต่ปิดประตูเงียบอยู่แต่ลำพังรูปเดียวในกุฏิ ทันใดนั้นเอง ท่านก็พูดออกมาว่า “อาตมานี้ กิจวัตรประจำวัน ก็คือเดินจงกรมและนั่งสมาธิสลับกันไป”

พ.อ.จิตต์ ธนะโชติ อตีตรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ระหว่างที่กำลังป่วยด้วยโรคมะเร็งในปอด ได้หาโอกาสเข้าพบท่านธมมวิทกโก เพื่อให้ท่านช่วยรักษาให้เมื่อปลายปี 2513 ได้บันทึกเรื่องราวไว้น่าฟังหลายตอน เช่น ตอนหนึ่งมีว่า “ข้าพเจ้าได้พบท่านเจ้าคุณนรฯ หลังจากนั้นรวม 4 ครั้ง แล้ว ท่านก็ได้กรุณากรอกน้ำมันตีให้ทุกครั้ง และก็คุยกันถึงเรื่องต่างๆ ซึ่งในบางครั้งเมื่อเก็บมาคิดแล้ว ข้าพเจ้าอดสะอื้นใจไม่ได้ว่า ท่านทำไมจึงล่วงรู้จิตใจ และเรื่องต่าง ๆ ทั้งของข้าพเจ้า และเรื่องในพุทธกาลได้ดีเช่นนั้น และเป็นเรื่องที่ทำให้ข้าพเจ้าเชื่อมั่นอย่างสนิทใจว่าท่านหาใช่เป็นพระภิกษุธรรมดาไม่ ท่านต้องเป็นอริยสงฆ์และถึงขั้นอรหันต์ทีเดียว

จึงเป็นที่เชื่อได้ว่าท่านธมมวิทกโกนั้นมีเจโตปริยญาณ สามารถหยั่งรู้วาระจิตของบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดียิ่ง

ผิดหน้าที่

ในเรื่องอริยสัจสี่นั้น ทุกข์ เป็นธรรมที่ควรกำหนดรู้ สมุทัย เป็นธรรมที่ควรละ นิโรธ เป็นธรรมที่ควรทำให้แจ้ง และ มรรค เป็นธรรมที่ควรทำให้มาก ฉะนั้นในเรื่องการปฏิบัติ ธรรมในอริยสัจสี่นั้น จึงไม่เหมือนกันดังหน้าที่แต่ละอย่างดังกล่าว มาเมื่อปี 2510 มีภิกษุบวชใหม่ที่วัดเทพศิรินทร์ในพรรษานั้นเกิดเรื่องกลุ่มใจด้วยเหตุบางประการ แม้จะฝึกมากแล้ว ก็จำวัดไม่ได้จึงเดินไปตามบริเวณวัด จนกระทั่งผ่านกุฏิท่านธมมวิทกโก ขณะนั้นท่านกำลังเดินจงกรมอยู่พอดี เมื่อท่านธมมวิทกโกเห็นเข้า จึงถามว่า “คุณจะไปไหนยังไม่ นอนอีกหรือ”

ในการจัดกิจกรรมธรรมะร่วมใจ
พหุกิจ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๒

“ความสงบเมื่อนั่งสมาธิ”
ขณะใดที่จิตตั้งความระลึกร้อยเอ็ดประการ หก (หก) ประการ
พิจารณาถึงจิตตธรรมที่ปรากฏในจิตภายในใจ ไม่เห็น
มีอะไรเป็นแก่นสารมั่นคง ย้ำหนักแล้วจิตสงบ
สงบตามทาบไปทุกๆ ขณะ ทำให้รู้สึกมีอหทัย
ปล่อยวางเป็นกลางไม่เข้าไปพัวพันรักใคร่ชอบ
ชังติดข้องอยู่ในอารมณ์ใดๆ ขณะนั้นจิตใจมา
สัมผัสสัมผัส ชื่นชอบเป็นสังขารต่ออหทัยใน
เป็น สังขารธรรม ที่ได้อาตมวิญญูญาณนี้ ๆ
ก่อนปรารถนาจะมีจิตตธรรมที่สงบของพุทธ
ธรรมคือตถะ

พระภิกษุรูปนั้นได้ตอบว่า “ผมกลัวใจครับ นอนไม่หลับ” ท่านได้ถามต่อไปว่า แล้วตอนนี้ทำ
อะไรอยู่ พระภิกษุรูปนั้นตอบว่า ยังคิดเรื่องทีกลัวใจอยู่ ท่านธมมวิทโกได้พูดขึ้นว่า “คุณ
ปฏิบัติธรรมผิดหน้าที่ คุณทำไม่ถูก” พระภิกษุรูปนั้นนิ่งคิดสักครู่ แล้วตอบว่า “ขอบคุณ
ครับ” แล้วเดินกลับกุฏิมานอน หลับทันที

จากคำพูดของท่านธมมวิทโกที่พูดว่า “คุณปฏิบัติธรรมผิดหน้าที่” นี้จะเห็นได้ว่า ท่านเป็น
อัจฉริยะอย่างยิ่งในการสอนผู้อื่น โดยคำพูดเพียงประโยคเดียวที่แทงทะลุไปในจิตใจของผู้ฟัง
และผู้ฟังก็เข้าใจแจ่มแจ้งรู้สึกตัวทันที ในเมื่อสมุทัย คือเหตุแห่งทุกข์เป็นธรรมที่ควรละ แต่
พระภิกษุรูปนั้นกลับครุ่นคิดถึงความทุกข์นั้น ไม่ยอมละจากความคิดนั้น เท่ากับเป็นการทำให้
มากความทุกข์จะหมดสิ้นไปได้อย่างไร การปฏิบัติให้มากควรจะเป็นมรรคหรือทุกขนิโรธคา
มินิ ปฏิบัติ ไม่ใช่ทุกขสมุทัย นับว่าท่านธมมวิทโก สอนธรรมะโดยรู้อุปนิสัยและความคิด
ของแต่ละบุคคล นับเป็นอัจฉริยภาพ เป็นปาฏิหาริย์ทางเทศนาโดยแท้

พระนิรันตราย รัชกาลที่ 4 ทรงอัญเชิญมาประดิษฐาน
ณ วัดเทพศิรินทร์ เมื่อ พ.ศ.2421

☀ กระจ่างจิต

คราวหนึ่งนายประวิทย์ รุ่งวิทยาวัดมนต์ ซึ่งเรียนจบคณะรัฐศาสตร์มาแล้ว และขณะกำลังทำ
ปริญญาโทอยู่ ได้ฟังข่าวเล่าลือต่าง ๆ นานา ในการปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ของท่านธมมวิตกโก
ก็อยากจะทราบที่ท่านมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร อาศัยที่เคยฝึกหัดนั่งสมาธิบ้าง จึงลองนั่ง
ดูโดย “ทางใน” เมื่อเห็นแล้ว ทราบแล้ว ก็บังเกิดความปรารถนาจะได้พบท่าน ราวบ่าย 2
โมง (14 นาฬิกา) ของวันหนึ่ง เขาจึงตรงไปยังวัดเทพศิรินทร์ตามหาคุณของท่านธมมวิตกโก แล้ว
ก็ไปยืนเตร่ เมียง ๆ มอง ๆ อยู่แถวบริเวณ ซ่าง ๆ กุฏิท่านนั้น เป็นเวลานานพอควร พระที่อยู่
บริเวณกุฏิใกล้เคียงกันนั้นอดสงสัยไม่ได้ จึงถามเขาไปว่า “คุณจะมาหาใครไม่ทราบ “ผมจะ
มาหาท่านเจ้าคุณนรฯ ครับ” เขาตอบ “คุณมาตอนท่านลงโบสถ์ซิ” พระรูปนั้นท่านชี้แจง
“ตอนนี้ ท่านไม่รับแขก” แต่เขาก็ยังไม่ยอมกลับอยู่นั่นเอง คงเฝ้ายืนอยู่ตรงนั้นต่อไป แล้วเขา

ความงดงามภายในอุโบสถ วัดเทพศิรินทร์

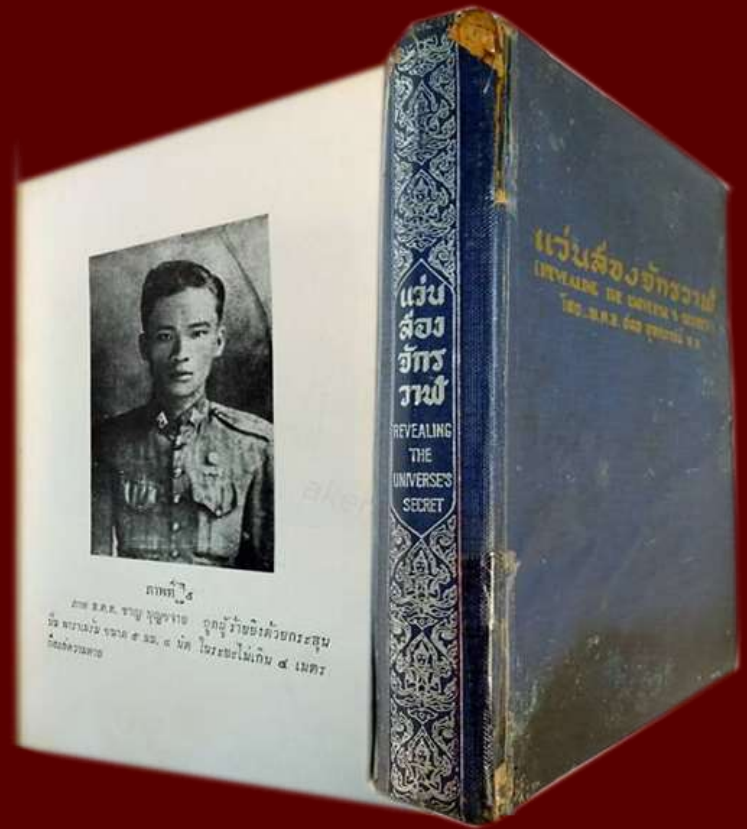
ก็ถือโอกาสไปนั่งตรงบริเวณฮวงซุ้ยที่อยู่ข้างกุฏิท่าน แล้วก็ทำสมาธิส่งกระแสจิตระลึกถึงท่าน พร้อมกับตั้งจิตอธิษฐานว่า ถ้าหากพระอรหันต์ในโลกปัจจุบันยังมีอยู่จริงแล้วไซร์ ก็ขอให้ท่านได้หยั่งรู้จิตใจของเขา และ อนุญาตให้เขาเข้าพบท่านได้ สักครู่ผ่านไป โดยไม่คาดฝัน ท่านก็โผล่หน้าต่างออกม้ายิ้ม แล้วท่านก็ถามเขาว่า “คุณมาหาใคร” “มากราบพระเดชพระคุณ” เขาตอบ “มีเรื่องอะไร?” ท่านถาม “ไม่มีเรื่องอะไรหรอกครับ ตั้งใจจะมากราบเท่านั้น” พอเขาตอบท่านเสร็จ ท่านก็ลงมาที่กุฏิชั้นล่าง เปิดประตูหลัง แล้วเรียกให้เข้าไปนั่งคุยกับท่านในกุฏิ ซึ่งไม่เห็นมีอะไรนอกจากโครงกระดูกแขวนต่อ่งแต่ง และโลงตั้งอยู่ เมื่อเข้าไปแล้ว เขาได้เอาภาพถ่ายอธิษฐานขนาดเล็กของท่าน ที่ได้มาจากพระครูปัญญาภรณ์โสภณ (พระมหาอำพัน บุญ-หลง) ถวายให้ท่านดู พอท่านดูเสร็จแล้ว ท่านก็ส่งคืนพร้อมกับกล่าวว่า

“เอาเก็บไว้เถอะ” การที่ท่านกล่าวดังนี้ เป็นการอนุญาตให้เก็บไว้ใช้ติดตัว เพื่อความเป็นสิริมงคล คຸ້ມครองป้องกันอันตรายได้ “กระแสดิจของคนเรานี้มันถึงกันได้นะ”

อีกครั้งหนึ่งหนังสือพิมพ์บางกอกไทม์ได้ลงข่าวว่า ท่านธมมวิทโก ได้ส่งกระแสดิจไปรักษาฝรั่งคนหนึ่งต่างประเทศ จนฝรั่งคนนั้นหายจากโรคปวดหัว แล้วจึงเดินทางมาตามท่านจนพบ

ผมได้เรียนถามถึงเรื่องนี้ว่า จริงเพียงไร ท่านบอกว่าฝรั่งคนนั้นได้มาหาท่านจริง ส่วนเรื่องที่ท่านจะรักษาเขาจริงหรือไม่ ท่านไม่ทราบ แต่เขามาเล่าอย่างนั้น ท่านได้บอกว่ากระแสดิจที่ส่งไปเหมือนเครื่องส่งวิทยุ เมื่อเครื่องส่งได้ส่งออกไปแล้ว เครื่องส่งก็ไม่ทราบว่ามีเครื่องรับอยู่ที่ใดบ้าง ส่วนท่านธมมวิทโกนั้น ท่านนั่งแผ่เมตตาท่าอยู่ทุกคืนเป็นประจำ และเท่าที่ท่านได้สอบถาม ปรากฏว่าฝรั่งคนนั้นเป็นฝรั่งที่สนใจเรื่องอำนาจจิตและได้ฝึกฝนตนมาทางนี้นานแล้ว

เรื่องทำนองนี้ก็เคยเกิดขึ้นกับบุคคลอื่น ๆ มาเป็นอันมากแล้ว เป็นต้นว่า พ.ต.อ.ชลอ อุทกภาชน์ ซึ่งเคยเฝ้าเพียรพยายามที่จะพบท่านอยู่หลายครั้ง ทันทีที่ได้พบท่านครั้งแรก เมื่อท่านโผล่หน้าต่างภูฏีขึ้นบนออกมานั้น ท่านก็ร้องทักเรียกชื่อได้ถูกต้อง รวมทั้งท่านทราบด้วยว่าเป็นผู้แต่งหนังสือชื่อ “แวนสองจักรวาล” ท่านยังได้ให้คำแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับความผิดพลาดในหนังสือนั้นอีกด้วย ทำให้ พ.ต.อ.ชลอถึงกับพิศวงงงวย และบังเกิดความเชื่อมั่นอย่างยิ่งว่า ท่านธมมวิทโกนี้จะต้องสำเร็จเป็นอรหันต์แน่ ๆ ท่านจึงยังรู้เรื่องราวต่างๆ ได้ทั่วไปหมด เคยมีคนไปเล่าให้ท่านฟังว่า มีคนเจ็บในโรงพยาบาล ซึ่งอยู่ในกรุงเทพฯ นี้เอง เห็นท่านไป

ผลงานเขียนบางส่วนของ พ.ต.อ.ชลอ อุทกภาชน์

เยี่ยมเขาจนถึงเที่ยงคนไข้ ท่านฟังแล้วก็ยิ้ม ๆ พร้อมกับกล่าวว่า “กระแสวิญญาณนี้เปรียบเหมือนคลื่นวิทยุ ใครรับได้ก็อาจเห็นอาตมาได้” ท่านเคยพูดอยู่เสมอ ๆ ว่า ท่านได้แผ่เมตตาส่งกระแสวิญญาณ ออกไปอยู่เป็นประจำ ใครที่สามารถมี “เครื่องรับ” ตรงกัน ก็อาจเห็นท่านได้ เห็นจะเป็นด้วยเหตุนี้กระมัง จึงมีผู้เคยพบเห็นท่านถึงในสหรัฐอเมริกา ในสมรภูมิเวียดนาม เป็นที่โจษขานกันอยู่ทั่วไป

กับพระอาจารย์ทองเจือ ธมฺมธโร วัดปากน้ำภาษีเจริญ ท่านก็เคยกล่าวว่าพระสงฆ์ที่ท่าน “สำเร็จ” แล้วนั้น กระแสวิญญาณเหมือนกับคลื่นวิทยุหรือโทรทัศน์ อาจจะ “ส่ง” ไปยังที่ใด ๆ ก็ย่อมได้ทั้งสิ้น

ความงดงามภายใน วัดเทพศิรินทร์

☀ ระเบิด 3 ลูก

คราวหนึ่งมีนักเรียนแพทย์ที่จบจากศิริราช จะออกไปเป็นแพทย์ฝึกหัดตามโรงพยาบาลต่าง ๆ ได้มาขอโอวาทจากท่าน ขอให้ท่านกรุณาให้โอวาทด้วย เพราะจะออกไปปฏิบัติหน้าที่แล้ว ท่านธมมวิทกโกได้ให้โอวาทว่า ถ้าจะมาขอโอวาทก็จะเตือนให้ระวังระเบิดสามลูก มีชื่อ ราคะ โทสะ และโมหะ ระเบิดสามลูกนี้ร้ายกาจมาก เป็นรากเงาของความชั่วร้าย เรื่องโทสะเห็นจะไม่มีใครชอบเพราะเป็นของร้อน และเห็น ได้ง่ายว่าเป็นทุกข์ แต่ราคะ และโมหะ ให้ระวังให้มาก เพราะมาในรูปของไฟเย็น ให้ความสุขได้ มองไม่ค่อยเห็นความทุกข์ และ ราคะนั้น เมื่อมีโมหะเข้าช่วยจะไปกันใหญ่ เพราะจะพากันหลงรัก หลงชัง เมื่อท่านให้โอวาทจบได้ถามแพทย์ผู้หนึ่งว่าจะไปอยู่ไหน นายแพทย์ผู้นั้นตอบว่าไปอยู่โรงพยาบาลเชียงใหม่

ท่านธมมวิทกโก บอกว่าคุณต้องระวังให้มากนะ เพราะจะเดือดร้อนจากรระเบิดสามลูกนี้ โดยเฉพาะลูกที่มีชื่อ ราคะ ภายหลังปรากฏว่า นายแพทย์ผู้นั้นเดือดร้อนสาหัสเหมือนที่ท่านธมมวิทกโกบอกไว้จริง ๆ และเดือดร้อนจากลูกที่มีชื่อราคะเสียด้วย

☀️ ปาฏิหาริย์

ท่านธมมวิตกโกไม่ได้สอนให้พุทธศาสนิกชนเชื่อถืออิทธิปาฏิหาริย์ แต่บุคคลส่วนมากก็เชื่อว่าท่านมีอิทธิปาฏิหาริย์มีใช้น้อย เช่นเดียวกับ พระพุทธเจ้าผู้เป็นพระบรมศาสดาของชาวพุทธทั้งหลาย พระองค์ไม่ทรงส่งเสริมให้สาวกแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ แต่พระองค์ก็ไม่ทรงปฏิเสธว่าการแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ตามโอกาสอันจำเป็น เป็นสิ่งไม่สมควรเสียเลย ผู้ที่ศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างพิถีพิถันคราะห์แล้ว จะเห็นได้ว่า พระศาสนานี้เผยแผ่อย่างกว้างขวางและยืนยงคงอยู่มาได้ ก็เพราะอิทธิปาฏิหาริย์ที่พระบรมศาสดาและสาวกของพระองค์แสดงตามโอกาส มีส่วนช่วยน้อมโน้มจิตใจของผู้ที่ยังไม่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาให้มาเลื่อมใส การช่วยประชาชนให้ปลอดภัย บำรุงชาติให้พัฒนา และเผยแผ่พระศาสนา ตัวอย่างเช่น ประชาชนมีกำลังใจเข้มแข็ง ต่อสู้ภัยอันตรายในการดำเนินชีวิต และในการผจญอริราชศัตรู โรงเรียนขนาดใหญ่ได้อุบัติขึ้นมาช่วยเยาวชนเป็นอันมาก ให้พร้อมไปด้วยวิชาการณ์ อุโบสถสูงเด่นเป็นสง่า สัมฤทธิ์ขึ้นมาช่วยให้พระสงฆ์ทำสังฆกรรมโดยสะดวก และ ถาวรวัตถุอื่น ๆ อัน อำนวยประโยชน์แก่สาธารณชน ก็กำลังสำเร็จเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้ง นี้เพราะบารมีและอิทธิานุภาพแห่งท่านธมมวิตกโก

แม้ในครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้าก็ทรงยกย่องพระมหาเถระที่ชื่อ พระโมคคัลลาน์ว่าเป็นผู้เลิศกว่าพระสงฆ์รูปอื่นในทางแสดงฤทธิ์ได้เป็นอัศจรรย์ เพราะท่านสามารถน้อมนำบุคคลในศาสนาอื่นจำนวนมาก เข้ามาเป็นพุทธศาสนิกชน จนถึงขนาดเจ้าลัทธิตอื่น ๆ เคียดแค้น ชิงชิงริษยา ได้ว่าจ้างให้โจรไปดักปลงชีวิตท่านเสีย

เรื่องปาฏิหาริย์ไม่ว่าจะเป็น การตกใจเป็นอัศจรรย์ การสั่งสอนเป็นอัศจรรย์ หรือการแสดงฤทธิ์เป็นอัศจรรย์ ล้วนได้รับการรับรองว่ามีจริง แต่การสั่งสอน (คำสั่งสอน) เป็นอัศจรรย์ถือกันว่า เป็นปาฏิหาริย์ที่ดีที่สุด พระพุทธศาสนานี้ ถึงจะไม่มีเรื่องปาฏิหาริย์เลย ก็สามารถเผยแพร่และมั่นคงอยู่ได้ เพราะเรื่องปาฏิหาริย์เป็นเพียงเปลือกนอกหรือกระพี้ของพระพุทธศาสนา

คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า มีเหตุผลที่ผู้รู้อาจตรงตามให้เห็นจริงได้ เป็นนियานิกธรรม นำผู้ปฏิบัติธรรมให้พ้นทุกข์ เป็นสุขได้ ผู้ฉลาดเมื่อปรารถนาแก่นไม้ ย่อมไม่เข้าใจผิดคิดว่าเปลือกนอกและกระพี้เป็นแก่น ย่อมผ่า กระเทาะเปลือกและกระพี้ออกจนถึงแก่นฉันใด ผู้ปรารถนาพุทธธรรมแท้ก็เช่นเดียวกัน เมื่อมีพระปฏิบัติมาคือ รูปเปรียบของพระพุทธเจ้าแล้วไม่ควรติดอยู่แต่ความศักดิ์สิทธิ์ ต้องปฏิบัติธรรมบำเพ็ญความดีตามที่พระพุทธอรุณองค์ทรงสั่งสอน จึงจะพบสัจธรรมแท้ หรือเมื่อมีรูปเปรียบพระสงฆ์ ให้นึกถึงคุณของพระสงฆ์ปฏิบัติตามแนวทางของท่าน เว้นทุจริตทั้งหลายจึงจะชื่อว่า มีพระเป็นที่พึ่งคุ้มครองป้องกันภัย

แม้พวกเราจะเลื่อมใสในปาฏิหาริย์ของท่านธมมวิตกโก เราก็ไม่ควรปลื้มจนลืมนิยามธรรมของท่าน และถึงแม้ว่าท่านจะไม่มีปาฏิหาริย์ ปราภฏเป็นอิทธิฤทธิ์ต่าง ๆ แต่ท่านก็คงเป็นอภิปุชนิย์ที่ควรเคารพนับถืออย่างแท้จริง สำหรับเราทั้งปวงอยู่นั่นเอง เพราะปฏิปทาของท่านย่อมสำคัญกว่าสิ่งอื่น

☀️ กายทิพย์

วันหนึ่งได้มีคุณหญิงผู้หนึ่งมาพบท่าน คุณหญิงผู้นี้เป็นนักวิปัสสนา ได้ไปนั่งวิปัสสนาอยู่ที่อยุธยา ขณะที่นั่งวิปัสสนานี้ไม่ก้าวหน้าทางวิปัสสนา การนั่งไปติดอยู่ ซึ่งเกิดจากอะไรผมก็ไม่เข้าใจ เพราะไม่ได้ศึกษามาทางด้านนี้เลย และปรากฏว่าคืนวันหนึ่ง ขณะที่ท่านนั่งทำสมาธิ ได้พบท่านธมมวิตกโก และท่านธมมวิตกโก ได้แนะนำเกี่ยวกับเรื่องการนั่งวิปัสสนา ทำให้คุณหญิงผู้นี้นั่งวิปัสสนาก้าวหน้าต่อไปได้ จึงมาหาท่านและมาขอบคุณที่กรุณาแนะนำ เรื่องนี้ท่านธมมวิตกโกไม่ตอบรับหรือปฏิเสธเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร ได้แต่รับฟัง และบอกว่าดีแล้วที่ก้าวหน้า และ สั่งว่าไม่ต้องมาหาอีก เพราะฝึกได้ก้าวหน้าและให้พรไป

วันหนึ่งขณะที่กำลังจะลงโบสถ์ตอนเย็น ได้มีชายคนหนึ่ง เข้าไปกราบท่านธมมวิตกโก ท่านได้หยุดพักท่ายแล้วก็ไปลงโบสถ์ เมื่อออกจากโบสถ์แล้ว ท่านได้เล่าว่าชายคนนั้นเคยบวชที่วัดเทพศิรินทร์ และารู้จักกับท่าน หลังจากลาสิกขาไปแล้ว ได้ไปกับเพื่อนนายตำรวจไปตรวจดู

ตามสถานที่ต่าง ๆ ได้ถูกทำร้าย และถูกเชือดคอ ชายคนนั้นได้นึกถึงท่านธมมวิตกโก เมื่อสิ้นสติก็มองเห็นท่านธมมวิตกโกมาประคองช่วยพยาบาลบาดแผลนั้น และไม่รู้สึกรู้สีกเจ็บปวดแต่อย่างใด ท่านบอกว่า อาตมาไม่ได้ไปไหน อาตมาอยู่ที่วัด แต่เขามองเห็นธมมวิตกโกด้วยจิตของเขาเอง

มีนักเรียนที่จะไปศึกษาต่างประเทศมาหาท่านเพื่อขอพรมากมาย ซึ่งท่านก็ให้โอวาทให้พยายามเล่าเรียนแล้วรีบกลับมารับใช้ประเทศชาติ มีนักเรียนไทยคนหนึ่งลาไปเรียนที่อังกฤษ ท่านก็ให้พรไปเช่นทุกครั้ง ภายหลังจากนักเรียนคนนี้ได้ไปเรียนต่อที่อเมริกาโดยเดินทางต่อไปจากอังกฤษเพียงคนเดียว เมื่อไปถึงอเมริกาแล้วหาที่พักไม่ได้ เพราะไม่มีใครชอบคนผิวดำ แม้จะดำอย่างคนไทยก็ตาม ขณะที่เคิ่งคว้างไม่ทราบจะทำอย่างไรนั้น นักเรียนไทยคนนั้น ได้นึกถึงท่านธมมวิตกโก ให้ช่วยหาที่พักให้ด้วยเพราะหมดสิ้นหนทางแล้ว เมื่ออธิษฐานเสร็จแล้วก็เห็นท่านธมมวิตกโกมาหา และแนะนำให้ไปพักโดยบอกสถานที่ให้ เมื่อนักเรียนไทยไปตามนั้นแล้ว ก็ได้ที่พักอย่างสะดวกสบาย ผมไม่ทราบว่า การเห็นของนักเรียนไทยคนนี้เห็นท่านด้วยตาของเขาเอง หรือเห็นท่านด้วยความรู้สึกนึกคิด แต่ที่น่าประหลาดคือเมื่อทำตามคำแนะนำ แล้วก็สำเร็จประโยชน์เป็นจริงทุกประการ

อรหันต์

ปัญหาที่มีคนถามด้วยความสงสัยเสมอ ๆ ก็คือ ปัญหาว่า ท่านธมมวิตกโก เป็นพระอรหันต์จริงหรือ และว่าท่านเป็นพระ อริยบุคคลชนไหนแน่ บางคนเชื่อว่าท่านต้องได้บรรลุนิพพานขั้นสูงไม่น้อยกว่าชั้นอนาคามี เพราะท่านเคยปรารภว่า พระอนาคามีไม่มีน้ำอสุจิ

พระธรรมจักร สัญลักษณ์แห่ง พระพุทธศาสนา

ตามหลักพระพุทธศาสนาถือว่า การที่บุคคลบรรลุธรรมอันเหนือโลก (โลกุตตรธรรม) ขึ้นเหนย่อมวัดกันด้วยการละกิเลส ๆ ในที่นี้ ท่านใช้ศัพท์ว่า สังโยชน์ ๆ มีอยู่ 10 อย่าง คือ

1. สักกายทิฏฐิ ความเห็นแก่ตัว ถือว่าร่างกายเป็นของของตน ด้วยอำนาจอุปทาน
2. วิจิกิจฉา ความลังเลสงสัยในพระรัตนตรัยไม่มั่นใจในการกระทำความดีและเว้นความชั่ว
3. สลัปปตปราคาส การถือผิดคิดว่าการรักษาศีลบำเพ็ญพรต ไม่ใช่เพื่อกำจัดกิเลส
4. กามราคะ ความติดอยู่ในกาม คือรูปเสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ (กามคุณ 5)
5. ปภีฆะ ความรู้สึกไม่พอใจ ชุบเคืองต่าง ๆ
6. รุปราคะ ความรักใคร่ ความพอใจ ในสุขอันเกิดจากรูปสมาบัตติ

7. อรุโพราคะ ความพอใจ ตัดใจในสุขอันเกิดจากอรุโพรามาบัติ

8. มานะ ความรู้สึกสำคัญตัวว่าเป็นต่าง ๆ เช่นรู้สึกว่าคุณเร็วกว่า แล้วเกิดความน้อยใจ รู้สึกว่าคุณดีกว่า แล้วทะนงหยิ่ง หัวนั้ไหว อยู่เสมอ

9. อุทธัจจะ ความฟุ้งซ่าน ไม่สงบนิ่ง ยังอยากมี อยากเป็น อยากพ้น เมื่อประสบเหตุการณ์ต่าง ๆ ยังมีวิตกกังวลระแวงอยู่

10. อวิชชา ความไม่รู้ทุกข์ เหตุเกิดทุกข์ ความดับทุกข์ ข้อ ปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์

ผู้ได้ชื่อว่า พระโสดาบัน เพราะละกิเลส (สังโยชน์) 3 ข้อแรกเสียได้ ท่านเป็นผู้เข้าถึงกระแสพระนิพพาน

ผู้ได้ชื่อว่า พระสกิทาคามี เพราะละกิเลส 3 ข้อแรก และ บรรเทา โลภะ โทสะ โมหะเสีย

ผู้ได้ชื่อว่า พระอนาคามี เพราะละกิเลส 5 ข้อแรกเสียได้ ท่านจะไม่กลับมาสู่โลกนี้อีก

ผู้ได้ชื่อว่า พระอรหันต์ เพราะละกิเลสทั้ง 10 ข้อเสียได้ ท่านจะไม่เกิดอีกชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายสำหรับท่าน

ท่านธมมวิตกโก ปฏิบัติธรรมบำเพ็ญพรตพรหมจรรย์ เพื่อดับกิเลส เพื่อขจัดทุกข์ด้วยน้ำใจที่เด็ดเดี่ยวหาผู้เสมอเหมือนได้ยากในยุคนี้ ท่านไม่ติดอยู่ในโลกวิสัย ไม่ปรารถนาอามิสลาภผลใด ๆ นอกจากปัจจัย 4 ซึ่งท่านได้พิจารณาแล้วบริโภคนิสัยสอย เพียงเพื่อให้ร่างกายเป็นอยู่สามารถประพฤติปฏิบัติธรรมได้เท่านั้น เข้าในลักษณะพระอริยสงฆ์ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง

ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเครื่องออกจากทุกข์ ปฏิบัติสมควรแล้ว เป็นเนื่อนาบุญของโลก เมื่อความจริงปรากฏอยู่เช่นนี้ ไม่ควรให้มีปัญหาว่าท่านธมมวิตกโก บรรลุธรรมชั้นไหน หรือเท็จจริงอย่างไร เพราะท่านเป็นผู้บริสุทธิ์ยิ่งตามหลักพระพุทธศาสนาแล้ว เราจะรู้สึกซึ่งยิ่งไปกว่านี้ทำไม และจะรู้ได้อย่างไร ในเมื่อเราอยู่คนละโลก ความจริง ท่านอยู่ในโลกที่เหนือโลก คือโลกุตตรธรรม ส่วนปุถุชนธรรมดา อยู่ในชั้นโลกียวิสัย ซึ่งห่างไกลกันเหลือเกินเมื่อเทียบกันด้วยระดับจิตใจ ความจริง การที่เราจะรู้ซึ่งถึงจิตใจของท่านผู้บรรลุธรรมชั้นสูงได้นั้น เราจะต้องยกระดับจิตใจของเราให้เท่าถึงท่านเสียก่อน มิเช่นนั้นจะรู้ไม่ถูกต้อง

มีพระภิกษุบวชใหม่รูปหนึ่ง เมื่อบวชแล้วก็ตั้งใจขวนขวาย ศึกษาธรรม และพยายามจะปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ท่านธมมวิตกโกเห็นอุปนิสัย เช่นนี้จึงได้ชักชวนให้พระภิกษุรูปนั้นบวชต่อไป การชักชวนของท่านธมมวิตกโกนี้เป็นการชักชวนอย่างจริงจัง พร้อมทั้งแนะนำปฏิบัติให้อีกด้วย แต่พระภิกษุรูปนั้นก็ยังไม่รับคำ จนกระทั่งออกพรรษา ท่านธมมวิตกโก ได้บอกกับพระภิกษุ รูปนั้นว่า “คุณมีอุปนิสัย เพราะคุณเรียนธรรมได้ง่าย นี่แสดงว่าคุณบวชแล้วหลายชาติ และคุณก็สักทุกที ชาตินี้คุณไม่สักไม่ได้หรือ” พระภิกษุรูปนั้นได้ตอบว่า “ผมยังมีวิจิกิจฉา ยังสงสัยทุกเรื่อง ยังไม่มั่นใจว่าอะไรคืออะไรเป็นที่แน่นอน คิดเอาเองว่าจะสิ้นสงสัยได้ต้องอธิษฐานขอเป็นพระพุทธเจ้าเอง เพราะเท่าที่ทราบมา พระอรหันต์ระลึกชาติได้เพียงกัปป์เดียวคงไม่สิ้นสงสัย” ท่านธมมวิตกโกบอกว่า “คุณคิดเหมือนคุณเสถียร โภธินันทะ คุณเสถียรบอกกับอาตมาว่า อยากจะเป็นพระพุทธเจ้า อาตมาเห็นเป็นเรื่องเหลว ไหล เกิดมาพบพระพุทธเจ้าแล้ว ได้เรียนธรรมของท่านแล้ว จะอยากไปเป็นพระพุทธเจ้าอีก ต้องทรมานต่อไปอีกด้วยเหตุผลอะไรกัน แล้วที่ว่าคุณว่าเป็นพระอรหันต์ไม่สิ้นสงสัยนั้น คุณทราบแล้วหรือ

ว่าพระอรหันต์เป็นอย่าง ไร เป็นเรื่องรู้ก่อนเกิด เหลวไหล” แล้วท่านธมมวิตกโกได้ กล่าวต่อไปว่า “สำหรับอาตมานั้น ต้องการให้ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย อาตมาไม่อยากจะเกิดอีก อาตมามั่นใจว่าชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย”

ไม่ทราบว่าคุณหวังของ ท่านบรรลุผลหรือไม่ และท่านเป็นพระอรหันต์จริงหรือไม่ ใครเล่า จะมีคุณธรรมพอจะไปหยั่งรู้ได้ เพราะผู้นั้นจะต้องเป็นพระอรหันต์เช่นกัน และที่ท่าน ธมมวิตกโก บอกว่าต้องการให้เป็นชาติสุดท้ายนั้น ก็มีความหมายได้สองนัย กล่าวคือเป็นชาติสุดท้ายจริง ๆ เพราะต้องนิพพานแน่ หรืออีกนัยหนึ่งเป็นชาติสุดท้ายของการเป็นมนุษย์ แล้วไปบังเกิดในภพอื่น ไปนิพพานในภพอื่น ทั้งหมดนี้ก็เป็นเพียงการเดาเท่านั้น ถ้าพวกเราเข้าใจ ว่าท่านเป็นพระอริยบุคคลจริง ๆ จะเป็น พระอริยบุคคลชั้นใดก็ตาม เราท่านทั้งหลายก็ไม่ อาจจะหยั่งถึงความ เป็นไปหรือความคิดของพระอริยบุคคลได้ คงได้แต่ตั้งจิตอธิษฐาน ขอให้ท่านได้สมปรารถนาในเจตนาของท่านอย่างบริบูรณ์

ปรียัติคู่ปฏิบัติ

ในพระพุทธศาสนาของเรานั้น มีพระสงฆ์อยู่สองฝ่าย คือ

1. ฝ่ายบำเพ็ญวิปัสสนาธุระ คือ ผู้หลีกเลี่ยงบำเพ็ญเพียรทางใจ
2. ฝ่ายบำเพ็ญคันถธุระ คือ ผู้ศึกษาเล่าเรียนและสร้างสรรค์

ทั้ง 2 ฝ่ายต่างต้องอาศัยกันเสมอ มิเช่นนั้น พระพุทธศาสนาจะอยู่ไม่ได้นาน ถ้าจะเปรียบ พระพุทธศาสนาเป็นนกอินทรีมีปีก 2 ข้าง พระสงฆ์ฝ่ายวิปัสสนาธุระ เป็นปีกขวา พระสงฆ์ฝ่ายคันถธุระ ก็เป็นปีกซ้าย นกอินทรี คือพระพุทธศาสนา จะบินไปได้ไกลและนานก็เพราะมีปีก 2 ข้าง

พระอุดมสารโสภณ วัดเทพศิรินทราวาส ภาพพ.ศ. 2514

ท่านธมมวิตกโก คงจะเห็นการณ์ไกลเช่นนี้ เมื่อท่านเป็นปิกขวาของพระพุทธศาสนา ท่านก็ต้องอาศัยปิกซ้ายคือฝ่ายคันถธุระ หากมิเป็นเช่นนั้น ท่านจะอยู่ที่ไหน ท่านจะเรียนรู้ปริยัติธรรมจากใครได้

ในประวัติชีวิตของท่าน ผู้ใกล้ชิดจริง ๆ จึงจะรู้ว่าท่านไม่เคยยกตนข่มใคร มองแง่นี้ ย่อมเห็นศีลธรรมอันประเสริฐในท่านธมมวิตกโก เฉพาะในวัดเทพศิรินทร์ ถ้าจะหาพระสงฆ์ผู้เป็นปิกซ้ายแห่งพระพุทธศาสนาในทางศึกษาเล่าเรียน รู้สึกจะมีมากกว่าท่าน แต่ถ้าจะว่าในทางการสร้างสรรค์ถาวรวัตถุต่าง ๆ กันแล้ว ไม่พินต้องยกให้ท่านเจ้าคุณพระอุดมสารโสภณเป็นแน่ ทั้งนี้เพราะผลงานเป็นที่ปรากฏ

ท่านธมมวิตกโก คงจะเห็นความสำคัญในการสร้างสถาบัน ทั้งของชาติและศาสนาอยู่ไม่น้อย แต่ก็ต้องมาย่อมทำเมื่อเห็นประโยชน์อย่างกว้างขวางและเห็นความตั้งใจจริงของท่านเจ้าคุณพระอุดมสารโสภณ ในการสร้างโบสถ์ สร้างโรงเรียนและอื่น ๆ ที่เขียนข้อนี้ ก็เพื่อจะฝาก

ข้อคิดว่าปริยัติธรรม มีอยู่คู่ ปฏิบัติ ธรรม จึงจะเกิดผลเป็น ปฏิเวธธรรม คือ ความดับทุกข์ ผู้ที่ยกย่องปฏิบัติธรรมหรือ เรื่องการบำเพ็ญเพียรทางจิต (สมถวิปัสสนา) ไม่ควรยกไปชม ปริยัติธรรมหรือเรื่องการบำเพ็ญ คันถธุระ เพราะถ้าไม่มีการศึกษาเล่าเรียนเผยแพร่ให้ กว้างขวาง เราก็คงไม่เห็นพระพุทธศาสนา พร้อมทั้ง พระสงฆ์ ตั้งแต่ท่านธมมวิตกโก อุปสมบทมา ไม่เคยปรากฏว่าท่าน เทศน์ที่ไหน แม้ข้อเตือนใจของ ท่านก็มีสั้น ๆ แต่ท่านฟัง เทศน์ที่พระเถรรูปอื่นเทศน์ในพระอุโบสถด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่งทุกครั้ง นี่เป็นข้อคิดที่ดี เพื่อให้เราเคารพธรรมอย่างสูง ไม่ควรเลือกว่าใครพูด ใครแสดง ถ้าเป็นธรรมประกอบด้วย เหตุผลของท่านผู้รู้ (พระพุทธเจ้า) แล้ว ประเสริฐทั้งนั้น

ยอดพหูสูต

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ท่านธมมวิตกโกนั้นทรงไว้ซึ่ง ความเป็นพหูสูตอย่างแท้จริง ด้วย ท่านขยันศึกษาเล่าเรียน เพียรค้นคว้าหาความรู้ในวิทยาการสาขาต่าง ๆ อย่างไม่มีวันหยุดยั้ง ตั้งแต่ยังเป็นฆราวาสวัยหนุ่มมาแล้ว นิสัยที่ทำอะไรทำจริงไม่เหลวไหลหยาบโหยง จะศึกษา เรื่องอะไรก็ทุ่มเทจนสุดกำลังจน คุณจะเป็นคนเก่งรอบด้านไปหมด เช่น เก่งทางหมอนวด ชำนาญการหมอดู ไม่ว่าจะดูลายมือ หรือ ดูลักษณะบุคคล เก่งทางกายกรรม แม้กระทั่งวิชา หมัดมวย วิชาการแพทย์ขั้นต้น ฯลฯ ดูท่านรอบรู้สารพัดไปหมด

ท่านใส่ใจศึกษาทั้งจากตำราและจากภาคปฏิบัติ จากท่านผู้ทรงคุณความรู้อย่างแท้จริง และ ศึกษาจากของจริงเป็นอันมากอีกด้วย เช่น เรียนการผ่าตัดศพกับพระยาดำรงแพทยาคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ในอดีต เพื่อศึกษาเส้นสายในร่างกายมนุษย์แล้วนำไปใช้

ศาสตราจารย์ พลตรี พระยาดำรงแพทยาคูณ (ชิน พุทธิแพทย์) M.R.C.S. (England) L.R.C.P. (London)
พ.ศ. ๒๕๓๕

ศาสตราจารย์อุปการคุณ พลตรี พระยาดำรงแพทยาคูณ (ชิน พุทธิแพทย์)
ท่านดำรงตำแหน่งเป็นคณบดีคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ท่านแรก

เพื่อถวายเป็นอนุสรณ์แด่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้น ท่านได้สั่งซื้อตำรับตำราจากต่างประเทศเพื่อใช้ศึกษา ค้นคว้าเป็นอันมาก แม้เมื่อบวชแล้วยังสั่งเข้ามาอีกหลายสิบเล่ม บางเล่มท่านยังได้อุตสาหะแปลออกเป็นภาษาไทยไว้ด้วย เช่น เรื่อง “วิทยาศาสตร์แห่งการหายใจ” หนาหลายสิบหน้ากระดาษอยู่เหมือนกัน ค้นพบต้นฉบับเมื่อท่านได้มรณภาพไปแล้ว ยังไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน

บางคนที่คุณยกับท่านแล้วจะ รู้สึกพิศวงงงงวยในความรอบรู้ของท่าน แม้ในเหตุการณ์บ้านเมืองทั้งภายในภายนอกประเทศ รู้อย่างละเอียดลออจนน่าประหลาดใจ รู้กระทั่งสี่ระ

ร่างกายมนุษย์ เช่น ลำไส้ยาวเท่าใด ฯลฯ ทำให้ผู้ที่ได้พบได้ฟังอัศจรรย์ใจไปตาม ๆ กัน ท่านชอบอ่านหนังสือพิมพ์ที่เป็นสาระเป็นอันมากและอ่านอยู่เสมอ ผู้ที่ทำงานหรืออยู่ใกล้ชิด บริเวณกุฏิท่าน จะเคยเห็นท่านยืนอ่านหนังสือพิมพ์ที่ริมหน้าต่าง โดยหันหลังออกอยู่เสมอ เป็นเวลาครึ่งละนาน ๆ โดยให้ทางบ้านจัดส่งไปให้เป็นประจำ เมื่ออ่านจบแล้วท่านก็ส่งคืน หนังสือพิมพ์ที่ท่านอ่านเป็นประจำในสมัยก่อนก็คือ “ศรีกรุง” ซึ่งเป็น น.ส.พ.ชั้นนำสมัย เมื่อ 40 ที่มาแล้ว ระยะเวลาหลัง ๆ นี้ น.ส.พ. ที่ท่านอ่านอยู่เสมอก็คือ “สยามรัฐ” ชายคนหนึ่งเล่าให้ ฟังว่า พอรู้ข่าวเกิดปฏิวัติเจ้าสีหนุในเขมร โดยจอมพลลอนนอลเมื่อปี 2513 ก็เอาไปเล่าให้ ท่านฟัง กลับปรากฏว่าท่านรู้ดีกว่า และเล่าให้ฟังมากกว่าเสียอีก ทั้ง ท่านยังได้ วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของเจ้าสีหนุให้ฟังเป็นคั่งเป็นแควอีกด้วย

บุคคลสำคัญในบ้านเมืองเรานี้ ใครดีใครชั่ว ใครโกงใครกินบ้าง ก็ดูท่านรู้ไปหมด และท่าน บอกไว้ว่า ผู้ทุจริตคิดมิชอบเหล่านี้จะไม่มีอายุยืนยาวเลย “ถ้าผู้บริหารบ้านเมืองมีศีลธรรม บ้านเมืองก็จะมีความสงบ สุข ประชาชนจะไม่เดือดร้อน” ท่านเคยกล่าวไว้ครั้งหนึ่ง

ความรอบรู้ใด ๆ ก็ตามจะดูไม่เป็นที่ประหลาดใจเลยถ้าหากแต่ละคนจะตั้งหน้าศึกษาด้วยความเพียรและเอาใจใส่อย่างแท้จริง บ้าง แต่ความรอบรู้อีกทางหนึ่ง ที่ท่านธมมวิตกโกมียู่ อย่างน่ามหัศจรรย์ยิ่งก็คือ เหตุการณ์ต่าง ๆ ในสมัยพุทธกาลย้อนหลังไปกว่า 2,500 ปี ซึ่งไม่มีปรากฏอยู่ในคัมภีร์ใด ๆ แต่ท่านสามารถล่วงรู้และเล่ารายละเอียดปลีกย่อยให้ฟังได้ราวกับ ตาเห็น จนมีผู้กล่าวกันว่า ท่านล่วง รู้เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ตั้งแต่ครั้งพุทธกาล จนกระทั่งถึงเหตุการณ์ปัจจุบัน จะว่าท่านปั้นเรื่องราวขึ้นมาเอง ก็ไม่มีทางเป็นไปได้โดยเด็ดขาด เพราะท่านเคร่งครัดต่อการปฏิบัติอย่างยิ่งยวดซึ่งใคร ๆ ก็ย่อมรู้อยู่

ตัวอย่างเช่น คราวหนึ่งท่าน ได้เล่าเรื่องราวตอนพระพุทธองค์ ทรงบำเพ็ญเพียรก่อนตรัสรู้ให้ พ.อ.จิตต์ ณะโชติ อดีตรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีฟัง เมื่อปลายปี พ.ศ. 2513 ปรากฏตาม ข้อเขียนที่ พ.อ.จิตต์ได้บันทึกไว้เองตอนหนึ่งดังนี้ “.....แล้วท่านก็เล่าอย่างกับให้เห็นภาพอยู่ ตรงหน้าในขณะนั้น สมัยสมเด็จพระสัมมาพุทธ เจ้าทรงกระทำความเพียร เพื่อตรัสรู้ธรรมอัน ประเสริฐยิ่งนั้น ที่บำเพ็ญธรรมก็เป็นป่าเขาและเต็มไปด้วยสิ่งสสาราสัตว์ร้ายนานาชนิด” “แต่พระองค์ท่านก็ทรงดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วย การแผ่เมตตา อันเปรียบเหมือนพระมหามงคลที่ คຸ້ມภัยได้ทุกประการ บางครั้งฝนตกปรอย ๆ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงเอาจีวรมาคลุมพระ เเศียรไว้” “เสื่อสิ่งเดินผ่านเข้ามาใกล้ มายืนดมที่พระเศียร ร้อง โห่กบ ๑ แล้ว.....” เป็นที่น่าเสียดายที่ พ.อ.จิตต์ ณะโชติ บันทึกไว้ได้เพียงนี้ ก็ต้องเจ็บหนักจนถึงแก่กรรมไป ก่อน แต่ก็พอเป็นพยานยืนยันถึงความสามารถล่วงรู้เหตุการณ์ในอดีตแต่ครั้งสมัยพุทธกาล ของท่านธมมวิตกโกได้เป็นอย่างดีพอสมควร

อีกคราวหนึ่งราวปี 2512- 2513 นายแพทย์สุพจน์ ศิริรัตน์ พร้อมด้วยคุณลุงแก้ว ศิริรัตน์ บิดาได้นำน้ำผึ้งไปถวายท่าน ท่านได้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติ ตอนกำเนิด พระพุทธรูปปางป่าเลไลยก์ อันเป็นเหตุการณ์ตอนที่พระพุทธองค์ประทับอยู่ที่เมืองโกสัมพี แล้วบรรดาพระภิกษุสงฆ์สาวกเกิดแตกสามัคคี ก่อการวิวาทกัน แม้สมเด็จพระบรมศาสดาจะ พร่ำสอนสักเท่าใด ๆ พระสงฆ์เหล่านั้นก็ยังไม่ยอมปรองดองกันได้ พระพุทธองค์จึงทรงปลีก พระองค์เสด็จออกไปอยู่ในป่าตามลำพัง จนได้มีพญาช้างเชือกหนึ่ง และพญาลิงตัวหนึ่งเข้าไป ตั้งหน้าปรนนิบัติรับใช้พระพุทธองค์เป็นอันดี โดยพญาวานรได้คิดอ่านไปจัดหารวงผึ้งมา ถวายให้เสวย ฯลฯ

เรื่องราวต่าง ๆ อันปรากฏตามที่ท่านเล่าในวันนั้นผิดแปลก แตกต่างไปจากที่เคยได้ยินได้ฟัง มา หรือที่ได้เคยอ่านผ่านสายตามา โดยมีรายละเอียดปลีกย่อย พิศดารน่าฟังยิ่งโดยเฉพาะ คุณลุงแกว้นั้น ในอดีตเคยเป็นพระครู เคยเป็นเจ้าของอาวาสมาแล้ว อายุอานามก็น้องๆ ท่าน ธรรมวิตกโก ได้เล่าเรียนได้รับฟังจากที่ต่าง ๆ มาเป็นอันมาก ทั้งอ่านมาก ฟังมากและคิดว่าก็รู้ มากมาพอควร ทั้งจากพุทธประวัติและอนุพุทธประวัติ ก็ไม่เคยได้พบได้ฟังเรื่องราว รายละเอียดอย่างน่าพิศวงอย่างนี้ จึงเฝ้าตั้งหน้าซักถามเรื่องราวต่าง ๆ จากท่านเพิ่มเติมอยู่นาน ก็ปรากฏว่าไม่อาจที่จะ “ไล่” ท่านให้ “จน” ได้สักที นับเป็นเรื่องที่น่าประหลาดมาก จริง ๆ จึงเชื่อกันว่าเรื่องอย่างนี้จะเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ นอกจากเป็นการหยั่งรู้ด้วยญาณของท่านธรรมวิตกโกนั่นเอง สมแล้วที่กล่าวกันว่าท่าน ธรรมวิตกโกเป็นยอดพหูสูตรในยุคนี้

ตาทิพย์

ในพรรษาหนึ่ง มีพระภิกษุใหม่มาบวชจำพรรษาอยู่ที่กุฏิติดกับกุฏิท่าน กุฏิดังกล่าวนี้มีข้างฝา เป็นคอนกรีตไม่สามารถจะมองเห็นกันได้ วันหนึ่งได้มีเพื่อนมาเยี่ยม พระภิกษุใหม่นี้จะด้วยเหตุใดไม่ทราบ พระภิกษุใหม่ได้หยิบไวโอลินขึ้นมาทำท่าจะสี ท่านธรรมวิตกโก ซึ่งปกติปิดกุฏิของท่านเสมอได้เปิดหน้าต่างออกมา และได้บอกกับเพื่อนของพระภิกษุใหม่ที่นั่งอยู่หน้ากุฏิ ว่า “ไปบอกเพื่อนคุณว่า ที่ถืออยู่ในมือให้วางลงเสีย เดี่ยวจะผิดศีล” การที่ท่านบอกเช่นนี้ ทำให้ทุกคนในที่นั้นอัศจรรย์ใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะไม่ทราบว่าท่านเห็นได้อย่างไร โดยปกติแล้ว จะไม่มีทางมองเห็นทะลุฝามาได้ เว้นแต่จะมีทิพยจักขุมองผ่านมาได้เท่านั้น อีกประการหนึ่ง พระภิกษุใหม่รูปนั้นก็ยังไม่ได้สี จะว่าท่านทราบเพราะได้ยินเสียงก็ไม่ได้ เป็นเรื่องอัศจรรย์ โดยแท้

อีกเรื่องหนึ่ง เหตุเกิดเมื่อ ระหว่างปี 2503-2504 นายพิทักษ์ พยุงธรรม หลานชายท่านเจ้าคุณธรรมธัชมนูญี เลขานุการสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งขณะนั้นยังมีสมณศักดิ์เป็นพระเทพกวี นายพิทักษ์ พยุงธรรม เวลานั้นกำลังเรียนหนังสืออยู่ชั้น ม.ศ.3 ของโรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ โดยปกติเป็นเด็กแก่นเอากการอยู่ คำวันหนึ่งในระหว่างเวลาดังกล่าว ที่หน้ากุฏิท่านเจ้าคุณธรรมธัชมนูญี ซึ่งอยู่ห่างจากท่านธมมวิทโกโกไกลโขพอดู ไม่มีทางที่จะได้ยินการสนทนาใด ๆ ถึงกันอย่างปกติธรรมดาได้เลย วันนั้นนายพิทักษ์ได้ตั้งวงนิทาท่านธมมวิทโกโกกับหมู่บรรดาเพื่อนฝูงศิษย์วัดด้วยกัน ซึ่งเป็นคำกล่าวหาที่ท่านออกจะฉกรรจ์อยู่ “กว่าพระองค์นี้บ้าแน่ ๆ วะ.....” เขาเอ่ยขึ้น แล้วเขาก็เล่าต่อไปว่า ท่านธมมวิทโกโกได้ถ่ายปัสสาวะใส่ตุ่มไว้ แล้วท่านก็เอามาอาบเพื่อใช้เป็นยารักษาโรค หรือแก้ “เคล็ด” ทางไสยศาสตร์บางอย่าง ซึ่งตัวเขาไม่อาจจะทราบได้แน่

สภาพการณ์ความเป็นไปในวัดเทพศิรินทร์ขณะนั้นก็ชวนให้น่าเชื่อตามคำกล่าวหาของนายพิทักษ์อยู่ เพราะขณะนั้นน้ำประปาในวัดขัดข้อง เกิดขาดแคลน ไม่มีน้ำใช้อาบกินอย่างปกติธรรมดาได้ แต่ท่านธมมวิทโกโกกลับมีน้ำสรงอาบได้เช่นปกติ บรรดาเพื่อนฝูงของนายพิทักษ์จึงเชื่อตามคำบอกเล่ากล่าวหาโดยสนิทใจว่า ท่านธมมวิทโกโกจะต้องมีจิตไม่ปกติเป็นแน่ ถึงกับปัสสาวะของท่านเองมาสรงต่างน้ำ พอวันรุ่งขึ้น เข้าใจว่าตอนสาย นายพิทักษ์มีเหตุจะต้องเดินผ่านไปทางกุฏิท่าน เพื่อไปโรงเรียนตามปกติ ทันทีที่ท่านเห็นหน้านายพิทักษ์ ท่านก็กวักมือเรียกให้เข้าไปหาท่าน ท่านพาเข้าไปในกุฏิ ให้นั่งลง แล้วท่านก็กล่าวขึ้นว่า “ที่เธอนินทาฉันเมื่อคืนนี้นะ ไม่จริงหรอกนะ เธอเข้าใจฉันผิด ฉันไม่ได้ทำอย่างนั้น...” ทำเอานายพิทักษ์ พยุงธรรมถึงกับสะดุ้ง และงุนงงอย่างที่สุด จนด้วยเกล้าจริง ๆ ไม่รู้ว่าท่านทราบเรื่องได้อย่างไร จากนั้นท่านก็สั่งสอนหลักธรรมที่มีคติเตือนใจหลายประการ เสร็จแล้วจึงให้เขากลับออกมา

นับแต่วันนั้นมานายพิทักษ์ พยุงธรรม ก็บังเกิดความกลัวเกรงในท่านธมมวิตโกเป็นที่สุด เพราะตั้งแต่เกิดมาก็เพิ่งเจออธิการพระดี แสดงที่เด็ดให้เขาต้องเข็ดขยาดหลายจำเป็นครั้งแรกนี้แหละ ทำให้เขาไม่กล้าจับจ้วงล่วงเกินใด ๆ ต่อท่านธมมวิตโกตลอดไปจนชั่วชีวิตเลยทีเดียว “พระองค์นี่เอ็งอย่าไปทำเล่น ๆ กับท่านนะ...” เขาเตือนเพื่อนฝูงเช่นนี้อยู่เสมอ และทุกครั้งทีเล่าเรื่องนี้ นายพิทักษ์จะมีอาการขนลุกขนพองอย่างเห็นได้ชัด เขาเชื่อตลอดมาว่าท่านธมมวิตโกนี้ ต้องมีฤทธิ์หรือตาทิพย์อย่างเด็ดขาด จึงสามารถล่วงรู้คำนิทนาทกล่าวหาของเขาในครั้ง นั้นได้

จากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นดังกล่าว และประสบการณ์ต่าง ๆ จากที่อื่นอีกหลายครั้งหลายบุคคล จึงทำให้เชื่อแน่ว่าท่านธมมวิตโกนี้จะต้องมีญาณวิเศษ มีทิพยจักขุญาณหรือทิพย์โสต สามารถหยั่งรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ หมดสิ้น

รู้ปัจจุบัน

วันหนึ่งมีพระภิกษุรูปหนึ่ง ได้มาเคาะประตูห้องท่านธมมวิตโก ทางประตูหลังและตะโกนเรียกท่านว่า “ ท่านครับ ท่านครับ ” ขณะนั้นเป็นเวลาเกือบจะเพลแล้ว พระภิกษุที่อยู่ใกล้กันได้ ออกมาดูและบอกพระรูปนั้นว่า “ นี่เป็นประตูหลังถ้าอยากจะทำอะไร ต้องไปประตูด้านหน้า แต่พระภิกษุรูปนั้นไม่ฟัง พอดีมีชายหญิงมีอายุสองคนเดินตามพระภิกษุรูปนั้นมาด้วย ท่านจึงได้บอกว่า ให้นำพระรูปนั้นไปด้านหน้า ชายมีอายุนั้นจึงเข้าจับแขนพระภิกษุรูปนั้นดึงออกมาเพื่อไปด้านหน้า พอเดินมาถึง ปรากฏว่า ท่านธมมวิตโกซึ่งปกติไม่รับแขก ไม่เปิดกุญแจ ได้เปิดประตูหน้า และยืนคอยอยู่ พอพระภิกษุรูปนั้นเห็นก็เข้าไปกราบและพูดจาฟังไม่ได้ศัพท์เสียง

อย่างคนจะร้องไห้ ชายหญิงที่มาด้วยจึงได้เล่าให้พระภิกษุที่อยู่กุฏิใกล้กับท่านธมมวิตกโกฟังว่า พระภิกษุรูปนั้นเป็นพระลูกชายอยู่กาญจนบุรี เมื่อบวชแล้วก็ฝึกกรรมฐาน จะด้วยเหตุใดไม่ทราบ เกิดเสียดิจนคลุ้มคลั่งบางวันต้องล่ามเอาไว้ มาสองวันนี้รบเร้าจะไปหาพระที่วัดเทพศิรินทร์ ทั้งที่พระลูกชายไม่เคยมากรุงเทพฯ และไม่รู้จักพระที่วัดเทพศิรินทร์เลย เมื่อถูกรบเร้าก็เลยพามา พอมาถึงลงจากรถก็เดินมา ที่กุฏิท่านธมมวิตกโก โดยไม่มีใครบอกและไม่เคยมา เมื่อพระภิกษุรูปนั้นมาราบท่านธมมวิตกโก ท่านก็บอกว่าไม่เป็นอะไรให้กลับไปวัดแล้วจะหาย สักครู่พระองค์นั้นก็สงบลงและยอมกลับ ประมาณครึ่งเดือนพระภิกษุรูปนั้นได้กลับมาหาท่านอีกครั้ง คราวนี้สงบเสงี่ยมเรียบร้อย ได้มาเรียนท่านว่าหายเป็นปกติดีแล้ว ท่านธมมวิตกโกได้ถามว่า แล้วจะสึกหรือไม่ พระภิกษุรูปนั้นตอบว่า ถ้าสบายดีก็ไม่สึก ท่านจึงให้พระกลับไปและบอกว่า สบายดีแล้ว ไม่ต้องมาหาอีก

ร้อนาคต

ก่อนที่ประเทศเขมรจะมีการปฏิวัติขับไล่เจ้าบรมมสีหนุ นั้น ผมได้พบท่านธมมวิตกโก หลังจากได้สนทนากันในเรื่องอื่น ๆ แล้ว ท่านได้ปรารภถึงบ้านเมืองว่าต่อไปนี่คนจนจะยิ่งลำบากมากขึ้นและได้ถามผมว่า รู้ไหมที่เขมรนะเขาจะปฏิวัติกันวันสองวันนี้แล้วนะ ผมได้เรียนท่านว่า ผมไม่เคยทราบเรื่องนี้เลย เพราะไม่ได้สนใจเรื่องเหล่านี้ หลังจากนั้นประมาณ 2-3 วัน หนังสือพิมพ์ก็ลงข่าวว่า ประเทศเขมรเกิดการปฏิวัติขึ้น จริง ๆ

นอกจากนี้แล้วท่านธมมวิตกโกบอกว่าสงครามโลกเกิดขึ้นทางยุโรปก่อนมา 2 ครั้งแล้ว แต่สงครามโลกครั้งที่ 3 จะเกิดทางเอเชีย ท่านบอกว่าตอนที่สงครามเกิดสังฆารของธมมวิตกโกคงไม่มีแล้ว ก็เป็นเรื่องที่เราจะคอยดูกันต่อไปว่าจะเป็นอย่างจริงหรือไม่ ที่ว่าเอเชียจะเป็นจุดเริ่มต้นของสงครามโลกครั้งที่ 3 ส่วนสังฆารของท่าน ธมมวิตกโกก็ไม่มีแล้ว

☀️ น้ำมนต์

การรดน้ำมนต์ของท่านธมมวิทกโก เท่าที่เคยทราบมา ปรากฏว่าไม่เหมือนใคร ไม่มีใครเหมือน ไม่เคยได้ยินได้ฟังว่า เคยมีพระอาจารย์องค์ใดปฏิบัติดังที่ท่านเคยได้กระทำมา ปกติการรดน้ำมนต์โดยทั่วๆ ไปนั้นจะต้องมีการตักน้ำใส่บาตร ใส่ขันใหญ่หรือบางแห่งก็ใช้ถังเอาไปตั้งหน้าพระอาจารย์ มีการจุดเทียนบริกรรมหยดน้ำตาเทียนลงไปใต้น้ำด้วย พอเสร็จจะมีการรด ผู้ที่จะรดต้องผลัดเปลี่ยนเสื้อผ้า เช่น ผู้ชายก็นิยมนุ่งผ้าขาวม้า ผู้หญิงนุ่งผ้ากระโจมอก ออกไปนั่งพับชายคา ให้พระอาจารย์ท่านรดน้ำมนต์ให้จนร่างกายเปียกโชกไปหมด จึงจะเรียกกันว่า รดน้ำมนต์

แต่วิธีการรดน้ำมนต์ของ ท่านธมมวิทกโก ไม่ซ้ำแบบใคร โดยผู้ที่ประสงค์จะให้ท่านรดน้ำมนต์ต้องเอาแก้วหรือปกติเคยมีถ้วยพลาสติกใบหนึ่งประจำอยู่ที่ตุ่มน้ำมนต์ ไปตักน้ำมนต์จากตุ่มลายมังกรที่ตั้งอยู่หน้ารูปหล่อของท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านซ้ายของพระประธานในพระอุโบสถ แล้วเอามาประเคนถวายท่าน ท่านจะบริกรรมอธิษฐานจิตด้วยพระคาถาต่อไปนี้ 1 จบ

“สิทฺธมตฺถุ สิทฺธิมตฺถุ สิทฺธิมตฺถุ อิทฺพิลฺลเอตฺสมี รตนตฺตยสฺมี สมฺปสาทนเจตฺโส”

เสร็จแล้ว ท่านจะเรียกให้เข้าไปนั่งคุกเข่าพนมมือ อ้าปากอยู่ตรงหน้าท่าน จากนั้นท่านก็จะเทน้ำมนต์กรอกใส่ปากเลย ซึ่งปรากฏว่าท่านกรอกได้แม่นยำมาก ไม่เคยมีน้ำมนต์หกเรียรดลาดจากปากใครได้เลย

หากมีคนเข้าไปขอรดน้ำมนต์จากท่านเป็นหมู่จำนวนหลายคนด้วยกันแล้ว ท่านจะเรียกผู้ที่มีอาวุโสสูงสุด เข้าไปรดก่อน แล้วคนอื่นจึงค่อยตามกันเข้าไปเป็นลำดับ เมื่อน้ำมนต์หมดก็ไปตักแก้วใหม่ มาถวายให้ท่านอธิษฐานจิตใหม่ ใช้รดคนต่อ ๆ ไปจนหมด

พ.อ.จิตต์ ธนะโชติ อดีตรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ระหว่างที่ป่วยด้วยโรคมะเร็ง ได้เคยเข้าไปขอให้ท่านช่วยรดน้ำมนต์ให้ เมื่อปลายปี 2513 รวม 4 ครั้งนี้ได้บรรยายถึงการเข้ารับน้ำมนต์จากท่านครั้งแรกไว้ดังนี้ “...คล้าย ๆ กับว่าท่านเจ้าคุณนรฯ จะรู้ใจข้าพเจ้าจึงหยิบแก้วน้ำเปล่าใบหนึ่ง สั่งให้ไปตักน้ำมนต์ในโอ่งลายมังกรที่ตั้งอยู่หน้ารูปหล่อเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ญาณวรเถระ ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านซ้ายของพระประธานในโบสถ์ แล้วก็นำแก้วน้ำมนต์มาถวายท่านเจ้าคุณนรฯ ท่านรับแล้วก็ตั้งบริกรรมสักครู่نانเท่าใด ข้าพเจ้าก็ลืมไปเสียแล้ว จำได้แต่ว่านั่งพนมมือหลับตาภาวนาตามไปกับท่าน โดยขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย คุณบิดามารดา ปู่ย่าตายายและทวด ตลอดจนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย พร้อมกับขอให้บารมีของท่านเจ้าคุณนรฯ ช่วยคุ้มครองรักษาด้วย เมื่อท่านเรียกก็ลืมตาขึ้นแล้วก็คลานเข้าไปหา ท่านสั่งให้นั่งตัวตรงอ้าปากเงยหน้าขึ้นดูเพดานโบสถ์ ท่านก็กรอกน้ำมนต์ในแก้วด้วยมือของท่านเอง โดยไม่ให้ข้าพเจ้าจับแก้วน้ำมนต์นั้นเลย”

ผู้ที่เคยเข้าขอรดน้ำมนต์ครั้งแรก ๆ จากท่านนั้น มักได้รับคำแนะนำวิธีการปฏิบัติดังกล่าวนี้ จากท่านพระครูปัญญาภรณ์โสภณ (พระมหาอำพัน บุญหลง) ช่วยชี้ทางให้ นอกจากการเข้ารับการรดน้ำมนต์จากท่านโดยตรงด้วยวิธีการดังกล่าว ซึ่งน้อยคนจะมีโอกาสได้รับแล้ว ยังมีการรดน้ำมนต์อีกวิธีหนึ่ง ซึ่งทุกคนสามารถปฏิบัติได้ด้วยวิธีง่าย ๆ ซึ่งท่านบอกว่ามีผลเท่ากับท่านรดน้ำมนต์ให้เองเหมือนกัน วิธีที่ว่านี้ก็คือ เมื่อเวลามีฝนตกพริ้ว ๆ ผู้ที่ประสงค์จะรับการรดน้ำมนต์ ให้ออกไปเดินกรำฝน แล้วบริกรรมภาวนาด้วยพระคาถาสั้น ๆ แบบหัวใจคาถาโบราณทั้งหลาย จากนามฉายาของท่านที่ว่า “ธมมวิทกโก ๆ ๆ ๆ” ให้บริกรรมเช่นนี้เรื่อยไป ก็จะมีผลเท่ากับท่านรดน้ำมนต์ให้เหมือนกัน

ท่านได้อรรถาธิบายว่า “ธมฺมวิตกโก” นั้น แปลว่าผู้ตรึกธรรม หรือ ผู้พิจารณาธรรม ผู้คิดถึงธรรม ธรรมะย่อมคุ้มครองผู้นั้น

ก่อนนี้ท่านธมฺมวิตกโกมีตุ่มเล็กใบหนึ่งแต่งไว้ตรงประตูจะเข้ากุฏิด้านข้าง ท่านใช้สำหรับใส่น้ำไว้ล้างเท้าก่อนเข้ากุฏิ วันหนึ่งมีนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่มาพบท่าน และบอกว่าสะเก็ดไม้ได้ป่วยอยู่ที่โรงพยาบาล นอนฝันร้ายมาตลอด เห็นผีปีศาจมารบกวนตลอดเวลา ฉะนั้นจึงมาน้ำมนต์จากท่านเพื่อไปให้สะเก็ดไม้ ท่านได้ปฏิเสธว่าท่านไม่มีน้ำมนต์ และท่านก็ไม่ใช่อาจารย์ไล่ผี ท่านไม่สามารถจะให้ได้ ขอให้ไปหาผู้อื่นที่เขาทำได้ นายตำรวจผู้นั้นก็ยังยืนยันกรานจะขอให้ได้ โดยบอกว่านับถือแต่ท่านธมฺมวิตกโกเท่านั้น ไม่ได้นับถืออาจารย์อื่นใดอีก ท่านธมฺมวิตกโกก็ปฏิเสธเช่นเดิมและเข้ากุฏิไป นายตำรวจผู้นั้นจึงตักเอาน้ำล้างเท้าของท่านไปให้สะเก็ดไม้ โดยบอกว่าเป็นน้ำมนต์ของท่านธมฺมวิตกโก เป็นเรื่องน่าประหลาดที่คืนนั้นสะเก็ดไม้ของนายตำรวจได้เห็นท่านธมฺมวิตกโกไปยืนที่หัวเตียง และไม่นอนฝันร้ายหรือผีปีศาจใด ๆ อีก พอขานี้แพร์ออกไป ก็มีคนมาตักน้ำล้างเท้าท่านเสมอ จนภายหลังท่านต้องเอาตุ่มน้ำนี้ไว้ในกุฏิ ท่านบอกว่ามีคนเอาน้ำไป กลัวเขาจะเอาไปกินแล้วเป็นอหิวาตกโรคตาย

☀️ ผู้อดทน

ท่านธมฺมวิตกโก เป็นผู้อดทน มีความเพียร เมื่อทำอะไรก็ทำสม่ำเสมอ อย่างการทำวัตรเช้าทำวัตรเย็น ท่านก็ทำโดยตลอดไม่เคยขาด มืดอยู่วันเดียว วันนั้นท่านอาพาธเพราะถูกงูกัด สมเด็จจอุปัชฌาย์ได้มาบอกว่า ให้งดสักวันเถิด ท่านก็งดวันนั้นหนึ่งวัน ตลอดเวลา 40 ปีกว่าท่านงดทำวัตรเพียงหนึ่งวัน

ท่านผู้อ่านจะเห็นว่าท่านมีความอดทนและความเพียรเพียงใด คนที่ทำอะไรได้ทุกวัน โดยสม่ำเสมอเป็นเวลา 40 กว่าปีนี่ เป็นเรื่องน่าคิดและน่าสรรเสริญ เพราะยากนักจะทำได้และตลอดเวลา 40 กว่าปี มิใช่ว่าท่านจะแข็งแรงมีสุขภาพดีมาโดยตลอดก็หาไม่ ท่านก็ป่วยเจ็บ เช่นคนทั้งหลาย แต่ด้วยความอดทน ท่านก็พยายามทำไม่ยอมขาดและการป่วยเจ็บของท่านนี้ ท่านบอกว่าเมื่อตัดสินใจจะปฏิบัติทางจิตแล้ว ก็ต้องทำให้ได้ โดยอาศัยอำนาจจิตมารักษา เมื่อรักษาไม่ได้ก็ตายไป ไม่ขออาศัยยาแก้เจ็บแก้ไข้ ท่านบอกว่าคนที่ปฏิบัติทางจิตนี้ ต้องการสังขารเพียงเพื่อจะได้มีโอกาสปฏิบัติธรรมวินัยต่อไปเท่านั้น ไม่ต้องการสังขารที่สุขใสเปล่งปลั่ง ท่านพูดเสมอว่า ช้างพี ฤๅษีผอม หมายถึงช้างที่ดีควรจะ อ้วน ส่วนฤๅษีอันหมายถึงผู้ปฏิบัติธรรมควรจะผอม

ต่อมาท่านได้ถูกคางคกไฟกัดอีก แต่ครั้งหลังนี้ท่านไม่ได้ขาดทำวัตร เรื่องคางคกไฟนี้เป็นเรื่องแปลก ท่านเองก็บอกว่าไม่เคยมีใครพบในกรุงเทพฯ ทราบแต่ว่ามีทางปักษ์ใต้ ทำไม่จึงมากัดท่านได้ ท่านชี้ตำแหน่งให้ดูที่หลังเท้าว่า กัดจนจมสองเขี้ยว และท่านเห็นตัวด้วยว่าตัวใหญ่

กว่าคางคกรธรรมดาและสีแดง ท่านบอกว่าคีนนั้นบวมมาก และค่อย ๆ ปวดขึ้นมาจนเข้าหัวใจ ท่านพยายามอดทน และขับไล่ความเจ็บปวดนั้น จนรุ่งเช้าบวมเฉพาะขาทั้งท่อนล่าง และท่อนบน แม้อย่างนั้น ท่านก็ยังไม่ยอมขาดทำวัตร

นอกจากนี้ท่านยังป่วยเป็นโรคมะเร็งกรามข้าง ฉันทานอาหารไม่ได้เกือบเดือน นอนก็ไม่ได้ทั้งกลางวันและกลางคืน ท่านต้องนั่งก้มหน้าเอากระโถนมารองไว้ ให้น้ำหนองไหล และพอพิษที่ใดหลุด ท่านก็จดวันที่และเวลาที่พิษหลุดไว้ จนกระทั่งพิษหลุดหมดปาก

นอกจากนี้ท่านยังเป็นอมพาตอีก โดยเป็นที่ขาของท่านเป็นข้างขวามากกว่าข้างซ้าย ทำให้เดินไม่ไหว เวลาไปลงโบสถ์ทำวัตรต้องใช้มือช่วยยกเท้าเดินไป ต่อมาเป็นมากท่านใช้ไม้ผูกเชือกตอนปลายแล้วไปผูกกับนิ้วหัวแม่เท้า แล้วใช้มือช่วยยกเท้าไปลงทำวัตรจนได้ ท่านผู้อ่านจะเห็นว่า ท่านอดทนเพียงไร เพื่อที่จะไม่ขาดทำวัตร

ต่อมาภายหลัง ท่านก็หายจากอัมพาต แต่เวลาเดินเท้าข้างขวายกสูงไม่ได้จนกระทั่งมรณภาพ ทำให้ท่านเดินหกล้มบ่อย หากเดินไปสะดุดอะไรเข้า เพราะยกเท้าไม่พ้นและการที่ท่านหายนี้ด้วยบุญบารมีของท่านเอง ไม่เคยฉันทยาเลย ดังที่ท่านบอกว่าตั้งแต่บวชมาไม่เคยฉันทยาแม้สักครั้งเม็ด

นอกจากการลงโบสถ์เพื่อทำวัตรเช้าและเย็นแล้ว ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชาและวิสาขบูชา เป็นต้นี้ ทางวัดจะมีเทศน์ตลอดคืน ให้พระภิกษุสามเณรและ

อุบาสกอุบาสิกาฟัง ท่านธมมวิตกโกก็จะมาฟังเทศน์ด้วย และท่านจะฟังตลอดคืนจนรุ่งเช้า โดยนั่งพับเพียบพนมมือตลอดจะพลิกเปลี่ยนข้างก็เพียงหนึ่งครั้ง ผมเคยถามท่านถึงเรื่องนี้ ท่านบอกว่าไม่ยากอยู่ที่การฝึก นี่เป็นเครื่องแสดงว่าท่านได้ฝึกตนเองมาอย่างดีแล้วและท่านยังบอกอีกว่า ท่านนั่งฝึกสมาธิ ถ้าจะเริ่มหัดท่านั่งพับเพียบนี้เป็นท่านั่งที่ดีที่สุดเหมาะแก่ผู้ที่ จะเริ่มนั่ง แม้ท่านเองก็หัดนั่งสมาธิจากท่านั่งพับเพียบต่อมา จึงค่อยเปลี่ยนเป็นท่านั่งขัดสมาธิ

นอกจากนั่งฟังเทศน์โดยไม่เปลี่ยนอิริยาบถแล้ว ท่านผู้อ่านก็ทราบแล้วว่า นครหลวงของเรา ยุงชุมเพียงไร ครั้งแรกผมคิดว่ายุงคงไม่กัตท่าน ท่านจึงนั่งอยู่ได้โดยไม่ต้องไต่ยุง ผมเลยเข้าไป ดูท่านใกล้ ๆ ปรากฏว่ายุงก็กัตท่านแล้วตกออยู่รอบตัวท่านเต็มไปหมด คงจะบินไม่ไหวเพราะ กินอิมก็เป็นได้ แต่ไม่เห็นท่านจะรู้สึกเจ็บ หรือคันแต่อย่างใด ท่านเป็นผู้มีความอดทนอย่าง น่าอัศจรรย์ เป็นผู้ฝึกตัวเองไว้แล้วอย่างดีเลิศ

สติสัมปชัญญะ

ที่จะทำอะไรไม่ผิดนั้น ข้อสำคัญอยู่ที่สติถ้ามีสติคุ้มครองกายวาจาใจอยู่ทุกขณะ จะทำอะไรไม่ ผิดพลาดเลย ที่ผิดพลาดเพราะขาดสติ คือ เผลอ เหม่อ เลินเล่อ ประมาท ระวัง หลงลืม จึงผิดพลาด จนนึกถึงคติพจน์ว่า “กุ่มสติต่างโล่ป้อง อาจแก่ลัว กลางสนาม” ธรรมดาชีวิตทุก ชนิด ทั้งมนุษย์และสัตว์ ตลอดทั้งพืชพันธุ์พฤกษาชาติเป็นอยู่ได้ด้วยการต่อสู้ ตรงกับคำว่า “ชีวิตคือการต่อสู้” เมื่อต่อสู้ไม่ไหวขณะใดก็ต้องถึงที่สุดแห่งชีวิต คือ ความตาย เพราะฉะนั้น ยังมีสติอยู่ตราบใด ถึงตายก็ตายแต่กาย เช่นกับชีวิตของพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ ท่านมี

สติปัญญาอยู่ทุกขณะจิต ท่านจึงทำอะไรไม่ผิดและถึงซึ่งอมตธรรม คือธรรมที่ไม่ตาย จึงเรียกว่า พระนิพพาน คือนามรูปสังขารร่างกายที่เรียกว่า เบญจขันธ์ ชั้น 5 คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ แยกดับไปเท่านั้น

กฎแห่งกรรม

ในสมัยพุทธกาล พระที่ใกล้จะสำเร็จอรหันต์มักจะได้รับเคราะห์กรรมแปลก ๆ อย่างไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะท่านก็ได้บำเพ็ญแต่ความดีมา ไม่น่าจะได้เคราะห์กรรมอีก ในเรื่องนี้ได้มีอธิบายไว้ว่า เพราะใกล้จะสำเร็จพระอรหันต์ จึงต้องได้รับกรรมให้หมดไป เรียกว่า สิ้นกรรมกัน

ท่านธมมวิตกโกก็เช่นกัน ท่านจะสำเร็จเป็นพระอรหันต์หรือไม่ผมไม่ทราบ เพราะผมไม่มีคุณธรรมใดจะไปหยั่งรู้ได้ แต่ท่านไม่น่าจะถูกคางคกไฟกัด ซึ่งไม่เคยปรากฏว่ามีในนครหลวง มีแต่ทางปักษ์ใต้ แต่ท่านก็บอกว่า ลักษณะเป็นคางคกไฟ และมากัดท่านจนบวมไปทั้งขา ทั้งที่ท่านก็ไม่ได้ไปไหน เดินจากภูไปทำวัตรแล้วก็กลับ ตอนขากลับก็ปรากฏว่าคางคกรอท่านอยู่แล้วและกัดท่านพอดี

ในบั้นปลายของชีวิต ท่านธมมวิตกโกอาพาธด้วยมะเร็งที่ลำคอ การอาพาธของท่านนี้พูดตามที่บุคคลธรรมดาฟังเห็น แต่สำหรับท่านธมมวิตกโกแล้ว ท่านเป็นปกติธรรมดาไม่เคยแสดงอาการใดว่าท่านได้อาพาธ ท่านปกติธรรมดาจนทุกคนที่พบเห็นท่าน คล้ายจะลืมน่าท่านอาพาธ ถ้ามีใครถามถึง ท่านจะเล่าให้ฟังว่า ตั้งแต่เริ่มเป็น เมื่อปี พ.ศ. 2509 มีขนาดเท่าไข่จิ้งจกและโตต่อมาเรื่อยๆ จนมีขนาดเท่าลูกพุทรา เท่าไข่เต่า และท่านจะบอกว่าตอนนี้เท่าไข่เป็ดแล้ว

เมื่อถามถึงความเจ็บปวด ท่านจะบอกว่าไม่เจ็บปวดมากนัก จะมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ผมคิดว่า ถ้าเป็นอย่างเราก็คงจะลุกเดินไม่ไหวเพราะความเจ็บปวดแล้ว แต่ท่านธมมวิทโกท่านกลับเป็นปกติทุกอย่าง สมมติว่าแผลมะเร็งนี้เกิดขึ้นกับอวัยวะภายใน ไม่มีใครมองเห็นแล้ว ก็จะไม่มีการรู้ว่าท่านอาพาธเลย

ท่านเล่าว่า เมื่อก่อนจะเป็น ท่านมีความรู้สึกว่าจะเป็นที่ดับ เพราะมีอาการบางอย่างที่นั่น ท่านเล่าว่าเหมือนกับมีอะไรวิ่งกันอยู่เป็นริ้ว ๆ ที่บริเวณนั้น ท่านได้อธิษฐานว่าหากจะป่วยเป็นโรคใดแล้วขอให้ปรากฏออกมา ขอให้เป็นภายนอกเถิดจะได้มองเห็นและเป็นตัวอย่างให้ศึกษา หลังจากท่านอธิษฐานแล้ว ท่านรู้สึกว่สิ่งที่วิ่งกันอยู่นั้นได้ย้ายวิ่งมาที่ลำคอและปรากฏเป็นอย่างนี้ เป็นเรื่องน่าอัศจรรย์ ที่แรงอธิษฐานของท่านเป็นไปตามที่ท่านอธิษฐาน เห็นจะเป็นด้วยบุญบารมีที่ท่านบำเพ็ญมา และท่านจะยกเอาอาการอาพาธของท่านเป็นตัวอย่างสอนคนที่ไปพบท่านว่า ร่างกายเป็นรังของโรค ต้องป่วยเจ็บอยู่เสมอเป็นธรรมดา

เป็นเรื่องของการเกิด แก่ เจ็บ ตาย อย่าเศร้าหมองตามการป่วยเจ็บนั้น ทำให้ปลอดโปร่ง
และให้นึกเสมอว่า การเจ็บ การตายไม่แน่นอน และให้นึกเสมอว่า การเจ็บ การตายไม่
แน่นอน จะมาถึงเมื่อใดก็ได้ อย่าประมาท อย่ารังรองต่อการทำความดี ในขณะที่ยังมีโอกาส
ทำความดี จะได้ไม่ต้องเสียใจ แม้ความตายจะมาถึงในวินาทีใดก็ตาม

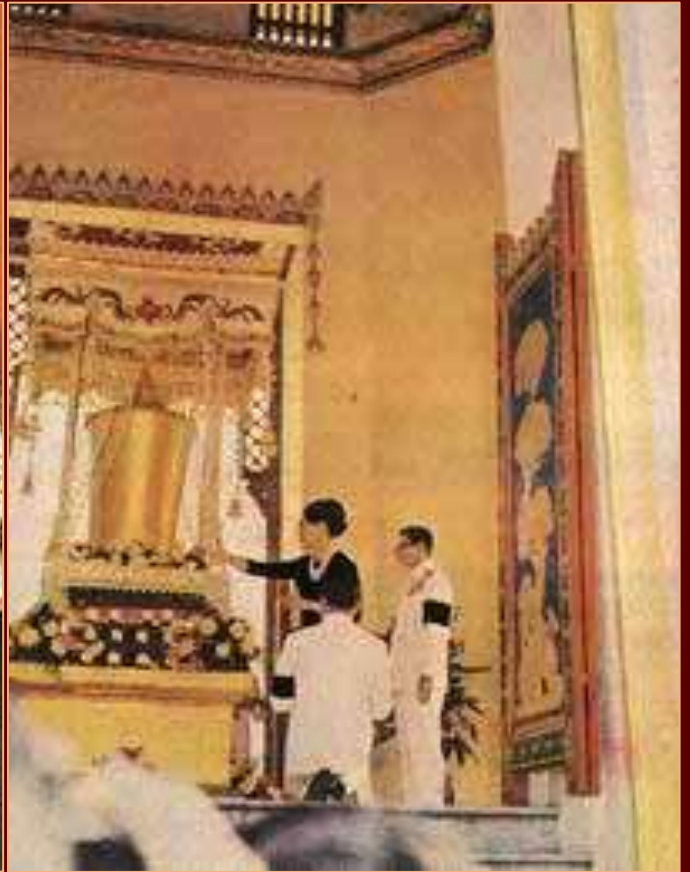
☀️ มหากรุณาธิคุณ

เมื่อท่านธมมวิตกโกอาพาธ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จไปเยี่ยมอาการ
ของท่านที่พระอุโบสถ วัดเทพศิรินทราวาสถึงสองครั้ง เป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นต่อ
ท่านธมมวิตกโก การเสด็จไปของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถแต่ละครั้ง ทรง
รับสั่งถามปัญหาธรรมต่าง ๆ กะท่านธมมวิตกโก ทุกครั้ง ท่านธมมวิตกโก ได้วิสัชนาถวายใน
ปัญหาธรรมต่าง ๆ อย่างชัดเจนหมดจดทุกปัญหา

เสด็จพระราชดำเนินมาทรงบำเพ็ญพระราชกุศล
ศพพระภิกษุ ธมฺมวฑฺฒโก (พระยานรรัตนราชมานิต)
๗ ธันวาคม ๒๕๑๔

จากการที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงสนพระทัยในธรรมนี้ ท่านธมฺมวฑฺฒโก ได้เคยบอกว่า ขอให้ประชาชนทุกคนยึดถือเป็นตัวอย่างที่ดีควรสนใจ และศึกษารวมเช่นเดียวกับเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน เพราะธรรมจะทำให้ประเทศอยู่ร่มเย็นเป็นสุข ทำให้ชนในชาติสามัคคีกลมเกลียวกัน มีความขยันหมั่นเพียรในทางที่ถูกต้อง ไม่แก่งแย่งชิงดี เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน และในชั้นสูงขึ้นไปของการปฏิบัติธรรม ก็จะทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติไปสู่พระนิพพาน ซึ่งควรจะเป็นความหวังของทุกคน ขอให้ทุกคนอย่าลืมน้ำที่อันนี้ คือน้ำที่ที่จะทำให้ตนเองพ้นทุกข์ การทำให้ตนเองพ้นทุกข์ เป็นหน้าที่ของทุกคนที่เกิดมา แต่พากันลืมนเสีย ไปไขว่คว้าแต่หน้าที่อื่นกันเสียหมด จะทำให้เสียแรงที่เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็น

ศาสนาที่สอนให้ทุกคนพ้นทุกข์ด้วยตนเอง พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถที่มีต่อท่านธมมวิตกโกนี้ แม้เมื่อท่านมรณภาพแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถและทูลกระหม่อมเจ้าฟ้าชาย ก็ได้เสด็จบำเพ็ญอุทิศส่วนพระราชกุศล ถวายแด่ท่านธมมวิตกโกที่วัดเทพศิรินทราวาส ขณะตั้งศพบำเพ็ญกุศล

☀ สันติสุข

พระพุทธเจ้าสอนว่า “นตถิ สนฺติปริ สุขิ” “สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบ ไม่มี หมายความว่า ความสุขอื่นมี เช่นกับความสุขในการดู ละคร ดูหนัง ในการเข้าสังคม ในการมีคู่รักคู่ครอง หรือ ในการมีลาภยศ ได้รับความสุข สรรเสริญ และได้รับความสุขจาก สิ่งเหล่านี้ ก็สุขจริง แต่ว่าสุขเหล่านี้มีทุกข์ซ่อนอยู่ทุกอย่าง ต้องคอยแก้ไขปรับปรุงกันอยู่ เสมอไป เหมือนกับความสุขที่เกิดจากสันติ ความสงบ ซึ่งเป็นความสุขที่เยือกเย็นและไม่ซ่อน

ด้วยความทุกข์ และไม่ต้องแก้ไขปรับปรุงตกแต่งมาก เป็นความสุขที่ทำได้ง่าย ๆ เกิดกับกายใจของเราเนี่อง อยู่ในที่เงียบ ๆ คนเดียวก้ทำได้ หรือ อยู่ในสิ่งแวดล้อมสังคัมก็ทำได้ ถ้าเรารู้จักแยกใจหาสันติสุข กายนี้ก็เพียงสักแต่ว่าอยู่ในที่ระคนด้วยความยุ่ง สิ่งแวดล้อมเหล่านั้นไม่ยุ่งมาถึงใจ แม้เวลาเจ็บหนัก มีทุกข์เวทนาปวดร้าวไปทั่วกาย แต่เรารู้จักทำใจให้เป็นสันติสุขได้ ความเจ็บนั้นก็ไม่สามารถจะทำให้ใจเดือดร้อนตามไปด้วย เมื่อใจสงบแล้ว กลับจะทำให้กายนั้นสงบ หายทุกข์เวทนาได้ด้วย และประสบสันติสุข ซึ่งไม่มีสุขอื่นยิ่งกว่าสันติสุขนั้น พระพุทธเจ้าสอนให้ฝึกเป็น 3 ทาง คือ

1. สอนให้สงบกาย วาจา ด้วย ศีล ไม่ทำโทษุจริตอย่างหยาบ ที่เกิดทางกาย วาจา เป็นเหตุให้เกิดสันติสุข ทางกาย วาจา เป็นประการต้น
2. สอนให้ฝึกหัดให้เกิดสันติสุขทางใจด้วยสมาธิ หัดใจไม่ให้คิดถึงเรื่อง ความกำหนัด ความโกรธ ความโลภ ความหลง ความกลัว ความฟุ้งซ่านรำคาญ ความลึงเลใจ ทำให้ใจไม่เด็ดเดี่ยว ไม่เด็ดขาด เมื่อละสิ่งเหล่านี้ได้ เป็นเหตุให้ใจสงบ เป็นสันติสุขทางจิตใจอีกประการหนึ่ง

3. ทรงสอนให้ฝึกหัดให้เกิดสันติสุขทางทิวจิต ความเห็นด้วยปัญญาพิจารณาให้เห็นว่าสรรพสิ่งทั้งหลายไม่แน่นอน เป็นอนิจจัง ไม่เที่ยงคงทนอยู่ไม่ได้ ต้องเสื่อมสิ้น แปรปรวน ดับไป เรียกว่า เป็นทุกข์ ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชา อ่อนวอนขอร้องเร่งรัดให้เป็นไปตามความประสงค์ท่านเรียกว่า อนัตตา

เมื่อเรารู้เห็นความเป็นจริงเช่นนี้ จะทำให้จิตใจของเราเข้มแข็งมั่นคงเด็ดเดี่ยว ไม่หวั่นไหวไปตามเหตุการณ์ทั้งหลาย เพราะรู้เห็นตามความเป็นจริงด้วยปัญญา ว่าสิ่งเหล่านั้นมันไม่แน่นอน มันคงอยู่ไม่ได้ ต้องเปลี่ยนแปลง เสื่อมสิ้นดับไป ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาฝ่าฝืนของเรา อย่าไปเร่งรัดให้เสียกำลังใจ คงรักษาใจให้เป็นอิสระมั่นคงอยู่เสมอ ไม่หวั่นไหวไปตามเหตุการณ์เหล่านั้น เป็นเหตุให้ใจตั้งอยู่ในสันติสุข เป็นอิสระเกิดอำนาจทางจิต ที่จะใช้ทำกิจกรรมใดๆ อันเป็นหน้าที่ของตนได้สำเร็จสมประสงค์ “นตฺถิ สนฺติปรํ สุขํ - สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี”

ดับขันธ

บัดนี้ ท่านธมมวิตกโก ได้ละจากโลกไปแล้ว เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2514 เวลาประมาณ 11.00 น. เหลือเพียงประวัติชีวิตอันบริสุทธิ์ มีแต่ความดีงามไว้ให้ทุกคนได้ดำเนินตาม ท่านเป็นตัวอย่างยืนยันถึงความสุขอันเกิดแต่ความสงบโดยแท้ คนที่ไม่ต้องการอะไรเลยในชีวิต เป็นผู้ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง ยิ่งกว่าคนที่ต้องการทุกอย่างในชีวิต ท่านเป็นตัวอย่างของสงฆ์ผู้ทรงศีลบริสุทธิ์ ไม่มีความอยากใด ๆ ไม่ปรารถนาจะเป็นอาจารย์ของผู้ใด ไม่ใฝ่หาลาภสักการะ ไม่ใฝ่หาชื่อเสียงเกียรติคุณ เป็นผู้ปฏิบัติตรงต่อพระธรรมวินัยโดยเคร่งครัด มีความกตัญญูเป็นเลิศยากจะหาใครมาทัดเทียม นับแต่นี้ต่อไป แม้จะไม่มีสังฆารของท่านธมมวิตกโก

แต่คุณงามความดีของท่านก็จะยังคงอยู่ตลอดไปไม่เสื่อมสลาย ท่านเคยบอกว่านามฉายาของท่านคือ ธมมวิทกโก นั้นมี ความหมายถึง การระลึกถึงธรรม หรือ การตรึกถึงธรรม อันเป็นนามเดิมของท่าน

เมื่อครั้งที่ท่านมีชีวิตอยู่ ท่านเคยบอกเสมอว่า “ถ้าคิดถึงอาตมาก็ให้คิดถึง ธมมวิทกโก เพราะธมมวิทกโก คือ การระลึกถึงธรรม เมื่อคิดถึงเช่นนี้แล้ว ธมมวิทกโก ก็จะอยู่ข้าง ๆ เสมอ”

ไม่จำเป็นจะต้องมาหาอาตมา เพราะเมื่อมาหาก็มาเห็นแต่สังขาร ซึ่งวันหนึ่งก็จะเน่าเปื่อย และเสื่อมสิ้นไป จงระลึกถึงธรรมดีกว่า จะมีคุณค่าต่อชีวิตยิ่งกว่าสิ่งอื่นใด ศิลและธรรมเป็นหลักของมนุษย์ มนุษย์จะอยู่ได้สงบเยือกเย็นเป็นสุขก็โดยศีลและธรรม หากขาดสิ่งเหล่านี้แล้วมนุษย์ก็จะมีค่าเสมอกันกับสัตว์ พวกเราทั้งหลายที่มีจิตศรัทธาต่อท่านธมมวิทโก จงมาระลึกถึงท่านด้วยการระลึกถึงธรรม ดังที่ท่านปรารถนาเถิด เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูต่อท่าน และเมื่อพวกเขาทั้งหลายได้ระลึกถึงธรรมและปฏิบัติธรรมกันแล้ว ด้วยอำนาจแห่งธรรมนั้น จะช่วยคุ้มครองให้ถึงซึ่งความสุขอย่างยิ่ง คือ พระนิพพาน อย่างไม่ต้องสงสัยเลย

ประวัติราชการ

25 กุมภาพันธ์ 2457 โปรดเกล้าฯ ให้รับราชการในกรมมหาดเล็ก แผนกตั้งเครื่องยศ
มหาดเล็กพิเศษ

1 เมษายน 2458 เงินเดือน ๑๖๖ บาท

10 พฤศจิกายน 2458 ยศ บรรดาศักดิ์ รองหุ้มแพร นายรองเสนาองานประภาฯ เงินเดือน
เพิ่ม 20 บาท รวม 60 บาท

1 เมษายน 2459 ย้ายไปอยู่ กองห้องที่พระบรมม

30 สิงหาคม 2459 บรรดาศักดิ์ หุ้มแพร นายเสนาองานประภาฯ

1 กันยายน 2459 เงินเดือนเพิ่ม 40 บาท รวม 100 บาท

31 ธันวาคม 2460 ยศบรรดาศักดิ์ จ่า นายจ่าียง

1 มกราคม 2460 เงินเดือน เพิ่ม 100 บาท รวม 200 บาท

31 ธันวาคม 2461 ยศ บรรดาศักดิ์ รองหัวหมื่น หลวงศักดิ์นายเวร

1 มกราคม 2461 เงินเดือนเพิ่ม 100 บาท รวม 300 บาท

1 เมษายน 2463 เงินเดือนเพิ่ม 40 บาท รวม 340 บาท

10 พฤศจิกายน 2465 ยศ บรรดาศักดิ์ หัวหมื่น เจ้าหมื่นสรรเพชญ์ภักดี.

1 เมษายน 2465 เงินเดือนเพิ่ม 160 บาท รวม 500 บาท

1 ธันวาคม 2465 เจ้ากรมห้องที่พระบรรทม

30 ธันวาคม 2465 บรรดาศักดิ์ พระยานรัตนราชมานิต

1 กรกฎาคม 2467 องคมนตรี ร.6

1 มกราคม 2467 ยศ จางวางตรี

24 มีนาคม 2468 วันถวายพระเพลิงพระบรมศพปล้นเกล้าล้นกระหม่อม พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้อุปสมบท ณ พระอุโบสถวัดเทพศิรินทราวาส

1 เมษายน 2468 เงินเดือน เพิ่ม 200 บาท รวม 700 บาท

1 เมษายน 2469 โปรดเกล้าฯ ให้ยุบเลิกตำแหน่งหน้าที่ ราชการกรมมหาดเล็กหลวง ได้รับพระราชทานบำนาญเดือนละ 84 บาท 66.2/3 สตางค์

4 เมษายน 2469 องคมนตรี ร.7

8 มกราคม 2514 ถึงมรณภาพ ด้วยความชรา (บันทึก ส.น.ว. ที่ 314 ล.ว. 11 ม.ค. 2514)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์วชิรมาลา หรือ ตราวชิรมาลา
เรียกโดยย่อว่า ว.ม.ล.

☀️ อิสริยาภรณ์

- 21 มกราคม 2457 เจริญราชรุจิทอง
- 2 มกราคม 2458 เจริญรัตนภรณ์ชั้น 5
- 31 ธันวาคม 2459 ตรามงกุฎสยามชั้น 5
- 18 เมษายน 2460 ตราวชิรมาลา
- 31 ธันวาคม 2460 เบญจมาภรณ์ช้างเผือก
- 31 ธันวาคม 2461 ตรามงกุฎสยามชั้น 4
- 10 พฤศจิกายน 2464 เจริญรัตนภรณ์ชั้น 3
- 11 พฤศจิกายน 2465 ตราตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ
- 11 พฤศจิกายน 2466 ตราตติยจุลจอมเกล้า

แพรแถบย่อเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

10 พฤศจิกายน 2468 ตรามงกุฎสยามชั้น 1 (ปถมาภรณ์มงกุฎสยาม)

25 กุมภาพันธ์ 2468 เหรียญบรมราชาภิเษกทอง (รัชกาลที่ 7)

4 เมษายน 2475 เหรียญเฉลิมพระนคร 150 ปี เงินกะไหล่ทอง

โอวาทธรรม

คนเราเมื่อมีลาภ ก็มีเสื่อมลาภ
เมื่อมียศก็มีเสื่อมยศ เมื่อมีสุขก็มีทุกข์
เมื่อมีสรรเสริญก็มีนินทา
เป็นของคู่กันมาเช่นนี้
จะไปถืออะไรกับปากมนุษย์
ถึงจะดีแสนดีมันก็ดำ ถึงจะชั่วแสนชั่วมันก็ชม
นับประสาอะไร
พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐเลิศยิ่งกว่าเทวดา
ยังมีมารผจญ ยังมีคนนินทาตีเตียน
ปุถุชนอย่างเราจะรอดพ้น
จากโลกธรรมตั้งกล่าวแล้วไม่ได้
ต้องคิดเสียว่า เขาจะดีก็ช่าง ชมก็ช่าง
เราไม่ได้ทำอะไรให้เขาเดือดเนื้อร้อนใจ
ก่อนที่เราจะทำอะไร เราคิดแล้วว่า
ไม่เดือดร้อนแก่ตัวเราแลคนอื่น เราจึงทำ
เขาจะนินทาว่าใส่ร้ายอย่างไร ก็ช่างเขา
บุญเราทำ กรรมเราไม่สร้าง
พยายามสงบกาย สงบวาจา สงบใจ
จะต้องไปกังวลกลัวใครตีเตียนทำไม
ไม่เห็นมีประโยชน์ เปลืองความคิดเปล่าๆ

พระพุทธรูป และ รูปหล่อท่านธมมวิตกโก ภิกขุ

ประดิษฐานอยู่ในมณฑป ซึ่งมีอัฐิธาตุและอังคารของท่าน บรรจุอยู่ที่ใต้ฐานพระ
ณ วัดเทพศิรินทราวาสราชวรวิหาร

เหรียญท่านเจ้าคุณนร รูปเหมือนหันข้าง

สร้างโดยพระมหาสงัด สุวิเวโก วัดเทพศิรินทร์ กองกษาปณ์เป็นผู้ออกแบบ

และ ท่านเจ้าคุณนรฯ อริชฐานจิต เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ.2513

คติธรรม
ของ
ท่านธมมวิฑูโลกิ กิกขุ
พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต

ดอกเมืองลีลาวดี มีสีอมชมพู
เสียงขลุ่ยก็มีเสียงขลุ่ย เพื่อมีตุ๊กตาคาถ มีอมมีดวงเสวิตุ
ก็มีกลิ่นก เป็นดอกดกกลิ่นชื่น สดมีสีจอรกับปากฉ่ำมัน
ก็ควะดี! เสนอดี มีหน้าดี ก็ควะชวชาญชื่นชม นิมิตระ
สว่างไป พระพุทธเจ้า ผู้ประเสริฐเจ็ดอ่องความเขง (ใจพาท)
อุ้งที่มีนบมาดี อึ้งลิ้นนั้นมากดีโดยน บุกเนอตางเราจ
รอดพ้นจากโสด: อึ้งนงตวงแล้วมาได้) อึ้งอดดีสิขงู
กวางขอดดีทง ขมคี่ชงู เราไมได้ทงูไรไฟ เจาไดอดเนือ
อึ้งนงใจ กอมนกึเรคะทงูมีเรดอดแล้วทง ไมไดอดอึ้ง
แก่ดีอิตรเขลอนอัน เจจิวักิ เกจาเนททอไรตงอึ้งอึ้ง
อึ้งหมองมา บดเรททำกัมนเจจาไมอึ้งทง พทยาม อึ้งมทข
อึ้งบวจาจ อึ้งนงใจ กะตงอึ้งไปอึ้งนทอึ้งไดอึ้งนทงไม
ไมเนอมีบวอึ้งนง ไมอึ้งอึ้งตวงอึ้งดอึ้งนง

ธมมวิฑูโลกิ

*
**
* * * *
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖
พระบรมราชโองการ

ไว้ว่า -

อึ้ง ราชสีวลีชิตอันอม อึ้งดี ทัศน์อด!
อึ้ง ชาติคอบนศิขย์ (เนอไว!)
อึ้ง สกสันคอบนขุชิตาย สู้มิช อึ้งนทอชอ!
อึ้ง ดีดีดี คอชิตายใน ใจชอชอ สวรรเสวิตุ!

ดี! (แปลว่า ๓ (สาม) ที่มีคนกับตัวอึ้งตวง -
Three ที่มีคนกับตัวอึ้งที่ส่า ไตร (ใน ไตร) อึ้งนง อึ้ง
อึ้งทอ อึ้งสาม เป็นอัน! บุดตอ (แปลว่า บุดตอ) อึ้งนง
ทอ ๓ อึ้ง ทม ๑ ๓ ๑๑ ๓๑๑๑ หรือ อึ้งนงอึ้งนง
ทอ สาม อึ้ง สู้มิชคตอ สู้มิชคตอ สู้มิชคตอ! สู้มิชคตอ
อึ้งนงมิชคตอ อึ้ง ๑ สู้มิชคตอ มีอึ้งนง ๑ ๑ อึ้งนงอึ้งนง
*อึ้งนง แปลว่า คน! อึ้งนง อึ้งนง แปลว่า อึ้ง! ๓ ๑๑๑ ๑๑๑๑
- คนอึ้ง!

ธมมวิฑูโลกิ

จัดในพิธีทำบุญคล้ายวันมรณภาพ ครบ ๓๗ ปี ท่านเจ้าคุณนรฯ

ที่มา : นิโรธ เกสรศิริ (รวบรวมจากหนังสือ ภาพพระเครื่อง และประวัติท่านธมมวิตกโก ภิกขุ
ซึ่งเขียนโดย คุณการุณย์ เหมวนิช และ คุณเสทือน ศุภโสภณ), ประตูลัทธิธรรม,
www.dharma-gateway.com/ , เจ้าคุณนรฯ ธมมวิตกโก ภิกขุ.

ภาพวัดเทพศิรินทราวาสราชวรวิหารจาก splendour , 6 มกราคม 2555.

Vinitvadee, <http://oknation.nationtv.tv/> , โอวาทธรรม ท่านธมมวิตกโก ภิกขุ
(พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต) จาก หนังสือ ประวัติ โอวาทธรรม
ท่านธมมวิตกโก ภิกขุ (พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต) คณะศิษย์จัดพิมพ์
เป็นธรรมทานจำนวน ๖,๐๐๐ เล่ม เมื่อธันวาคม ๒๕๔๙, โปสต์ กรกฎาคม
พ.ศ. 2560.

หอประวัติคณะแพทยศาสตร์, <http://bodyandsoul.md.chula.ac.th/> ,
ศาสตราจารย์อุปการคุณ พลตรี พระยา ดำรง แพทยาคณ (ชั้น พุทธิแพทย์).

Palungjit, <https://palungjit.org/> , พิธีทำบุญคล้ายวันมรณภาพ ครบ ๓๗ ปี
ท่านเจ้าคุณนรฯ, โปสต์ 02 มกราคม พ.ศ. 2551.